

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till mjölkhygienlag

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

Denna proposition innehåller ett förslag till mjölkhygienlag. Syftet med den föreslagna lagen är att harmonisera de stadganden som gäller den livsmedelshygieniska kvaliteten på mjölk från olika djurarter och på produkter som härrör från den och hygienkraven för de förhållanden under vilka sådana varor och produkter hanteras och produceras med Europeiska gemenskapernas (EG) motsvarande rättsakter som ingår i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) och dess tilläggsprotokoll. Syftet med den föreslagna lagen är också att lagstiftningen gällande de livsmedelshygieniska kraven för mjölk och produkter som härrör från den bättre skall börja motsvara nu rådande förhållanden.

Syftet med den föreslagna lagen är att säkerställa den livsmedelshygieniska kvaliteten på mjölk från olika djur vilken är avsedd som livsmedel och på produkter som härrör från den och därigenom trygga hälsan hos dem som använder dessa livsmedel. Den föreslagna lagen skall tillämpas på mjölk och produkter som härrör från den samt på produktion, hantering, lagring och transport av dem innan de kommer ut i detaljhandeln. Den föreslagna lagen följer tillämpningsområdet för direktiven i fråga i EES-avtalet och dess tilläggsprotokoll.

I den föreslagna lagen ingår allmänna krav gällande mjölk och mjölkbaseade produkter samt produktionen av dem. Lagen innehåller också stadganden om de krav som skall ställas på anläggningar där mjölk och mjölkbaseade produkter hanteras samt på transport av mjölk och mjölkbaseade produkter. Lagen gäller också de livsmedelshygieniska krav som skall ställas på mjölk och mjölkbaseade produkter

innan de kommer ut i detaljhandeln. Den föreslagna lagen skall likaså gälla import och export av livsmedlen i fråga.

De anläggningar där mjölk och mjölkbaseade produkter hanteras skall godkännas och numreras. Produktionsenheterna skall registreras och hälsotillståndet hos de djur som är inhysta där samt produktionsenheternas hygienförhållanden regelbundet kontrolleras. Anläggningarna skall på egen bekostnad utarbeta och tillämpa ett internt uppföljningsprogram, ett s.k. egenkontrollsystem, för deras egen hygienkontroll. Programmet skall godkännas av den kommunala övervakningsmyndigheten som också övervakar att programmet följs.

Jord- och skogsbruksministeriet skall sköta den allmänna verkställigheten av den föreslagna lagen. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall leda tillsynen över att lagen och de stadganden och föreskrifter som meddelas med stöd av den följs. Inom länet ankommer ledningen av tillsynen på länsstyrelsen medan kommunen svarar för den lokala tillsynen. Kommunen skall ha rätt att uppbära avgift för godkännande av anläggningar och deras egenkontrollsystem, inspektion av produktionsenheter samt till vissa delar för exportövervakningen.

Det detaljerade införandet av de bestämmelser i EES-avtalet och dess tilläggsprotokoll som gäller mjölk och mjölkbaseade produkter sker genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. Ministeriet skall bl.a. meddela föreskrifter om de livsmedelshygieniska kraven för mjölk och mjölkbaseade produkter, för anläggningar och produktionsenheter där sådana hanteras samt för verksamheten vid dem samt om

ordnande av den tillsyn och de inspektioner som myndigheterna skall sköta.

Propositionen ansluter sig till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft vid ingången av 1995 i enlighet med tilläggsprotokollet till EES-avtalet. Tidpunkten för ikraftträdandet bestäms genom förordning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1	6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll	13
ALLMÄN MOTIVERING	4	DETALJMOTIVERING	13
1. Inledning	4	1. Lagförslaget	13
2. Nuläge	5	1 kap. Allmänna stadganden	13
2.1. Bakgrund	5	2 kap. Myndigheter	15
2.2. Lagstiftning	5	3 kap. Krav på mjölk och mjölkbaserade produkter samt på produktionen av dem .	15
2.3. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	7	4 kap. Krav på anläggningar och transporter .	17
3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen .	9	5 kap. Tillsyn	20
3.1. Mål och medel	9	6 kap. Ändringssökande	23
3.2. De viktigaste förslagen	10	7 kap. Straffstadganden	24
4. Propositionens verkningar	11	8 kap. Särskilda stadganden	24
4.1. Ekonomiska verkningar	11	9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden	29
4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal	12	2. Närmare stadganden och bestämmelser	29
4.3. Miljöeffekter	12	3. Ikraftträdande	30
5. Beredningen av propositionen	12	LAGFÖRSLAGET	30

ALLMÄN MOTIVERING

1. Inledning

Den gällande lagen om mjölkkontroll (558/46) gavs den 19 juli 1946. Nästan alla stadganden i lagen om mjölkkontroll har ändrats efter att den trädde i kraft och en del av de ursprungliga paragraferna har helt och hållet upphävts.

Enligt lagen om mjölkkontroll utförs mjölkkontroll i enlighet med vad som stadgas i lagen om mjölkkontroll i syfte att skydda mjölkkonsumenter samt andra som använder mjölk mot sanitära olägenheter och ekonomiska förluster. Bestämmelserna i lagen om mjölkkontroll gäller komjölk och därav erhållen grädde. Enligt lagen om mjölkkontroll skall kommunen ordna undersökningen av de prov som genom försorg av de kommunala livsmedelsövervakningsmyndigheterna tagits av mjölk. Mejerier och andra mjölkförädlingsföretag är skyldiga att på egen bekostnad ta och undersöka prov av mjölk som de mottagit, på det sätt som jord- och skogsbruksministeriet närmare förordnar.

Jord- och skogsbruksministeriet tillsatte redan den 12 december 1988 en arbetsgrupp med uppgift att utarbeta ett förslag till revision av lagen om mjölkkontroll. Arbetsgruppen blev klar med sitt arbete i mars 1990 (arbetsgruppsbetänkande JSM 1990:9). Någon revision av lagen om mjölkkontroll utgående från arbetsgruppens betänkande påbörjades emellertid inte då, närmast av den orsaken att förberedelserna för förhandlingarna om upprättandet av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet redan då pågick och de officiella förhandlingarna inleddes i juni 1990, dvs. rätt snart efter att arbetsgruppen blivit klar med sitt arbete.

I bilaga I till avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) nämns de av Europeiska gemenskapernas (EG) rättsakter som gäller veterinära frågor och växtskyddsfrågor och som har tagits med som en del av EES-avtalet. I bilaga I finns ett direktiv som kan anses som huvuddirektiv i fråga om mjölk. Det gäller de hälsokrav som skall ställas på handeln inom Europeiska gemenskaperna med värmebehandlad mjölk. I bilaga I ingår dessutom tre verkställighetsrättsakter som ansluter sig till huvuddirektivet. De är kommis-

sionens direktiv om allmänna hygieniska villkor vid mjölkproducerande anläggningar (produktionsenhetsdirektivet), rådets direktiv om fastställande av det detaljerade förfarandet vid utförandet av kontroller av att obehandlad mjölk har angiven fryspunkt (fryspunktsdirektivet) samt kommissionens beslut om fastställande av vissa metoder för analys och provtagning av obehandlad och värmebehandlad mjölk (metodbeslutet).

Huvuddirektivet gällande handeln inom gemenskapen med värmebehandlad mjölk har upphävts genom rådets direktiv gällande rå mjölk, värmebehandlad mjölk och mjölkbaseerade produkter (mjölkdirektivet) vilket ingår i tilläggsprotokollet till EES-avtalet. Tilläggsprotokollet innehåller också rådets direktiv gällande villkoren för beviljande av tillfälliga och begränsade undantag från mjölkdirektivets krav (undantagsdirektivet). Trots att huvuddirektivet gällande mjölk i det egentliga EES-avtalet har upphävts, förblir de verkställighetsrättsakter som ansluter sig till det dock i kraft.

Ovan nämnda EG-rättsakter behandlas närmare i punkt 2.3.

I den föreslagna lagen har beaktats upphävandet av huvuddirektivet gällande mjölk och de direktiv som ingår i EES-avtalets tilläggsprotokoll. Dessutom har betänkandet av ovan nämnda arbetsgrupp beaktats i tillämpliga delar.

Den föreslagna lagen är vad mjölkkontrollen beträffar mycket lik den gällande lagen om mjölkkontroll. I lagförslaget utvidgas dock tillämpningsområdet till att omfatta förutom komjölk även får-, get- och buffelmjölk samt mjölkbaseerade produkter. Den föreslagna lagen skall till skillnad från den gällande lagen om mjölkkontroll också gälla export och import av mjölk och mjölkbaseerade produkter. Sålunda kommer lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter (35/81) att upphävas.

Avsikten är att bestämma ikraftträdelsetidpunkten för den föreslagna lagen genom förordning. Tidpunkten för ikraftträdandet bestäms i enlighet med ikraftträdelsetidpunkten för tilläggsprotokollets mjölkdirektiv.

2. Nuläge

2.1. Bakgrund

Om livsmedelshygienen för mjölk och mjölk-baserade produkter stadgas i fyra olika lagar. Dessa lagar är lagen om mjölkkontroll, hälsovårdslagen (469/65), livsmedelslagen (526/41) och lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter.

Den mjölkkontroll som baserar sig på lagen om mjölkkontroll har varit heltäckande och effektiv. Av denna anledning innebär Finlands anpassning till de krav som följer av EES-avtalet inga stora svårigheter på detta område. Tillämpningsområdet för mjölkdirektivet, som ligger till grund för harmoniseringen av lagstiftningen, avviker dock från tillämpningsområdet för lagen om mjölkkontroll. Av denna orsak och även med tanke på lagstiftningens och tillsynens klarhet är det motiverat att samla alla stadganden om livsmedelshygien vilka gäller mjölk och mjölkbaserade produkter inom ramen för en och samma lagstiftning med iakttagande av mjölkdirektivets tillämpningsområde.

För närvarande är den högsta ledningen när det gäller lagstiftningen om mjölk och mjölk-baserade produkter uppdelad på olika myndigheter. Största delen av den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av mjölkkontrollen ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Livsmedelsverket har till uppgift att leda tillsynen över transporten av mjölk jämte grädde från mjölkförädlingsföretag och den hygieniska övervakningen av handeln med mjölk, i enlighet med lagen om mjölkkontroll.

Enligt lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter bestämmer jord- och skogsbruksministeriet kvalitetskraven för produkter som skall utföras ur landet. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel åtar sig granska att produkterna fyller de kvalitetskrav som uppställts och att de är vederbörligen märkta. Anstalten granskar också att de produkter som skall införas till landet motsvarar lagen om mjölkkontroll och livsmedelslagen.

Den högsta ledningen av tillsynen över att livsmedelsstadgandena i 8 kap. hälsovårdslagen och livsmedelslagen följs ankommer på livsmedelsverket. Ledningen av den regionala tillsynen över lagen om mjölkkontroll, hälsovårdslagen och livsmedelslagen ankommer på

länsstyrelserna och den lokala tillsynen på kommunerna.

2.2. Lagstiftning

Lagen om mjölkkontroll

Mjölkkontroll utförs i enlighet med stadgandena i lagen om mjölkkontroll i syfte att skydda mjölkkonsumenter samt andra som använder mjölk mot sanitära olägenheter och ekonomiska förluster.

Bestämmelserna i lagen om mjölkkontroll gäller komjölk och därav erhållen grädde. Med mjölkkontroll avses kontrollen av mjölk och därtill ansluten hygienisk övervakning av produktion, behandling och transport av samt handel med mjölk. Kommunen skall ordna undersökningen av de prov som tagits av mjölk. Undersökningarna skall göras i en i livsmedelslagstiftningen avsedd livsmedelsundersökningsinrättning eller i ett av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning godkänt annat laboratorium. Mejerier och andra mjölkförädlingsföretag är å sin sida, på det sätt som jord- och skogsbruksministeriet närmare förordnar, skyldiga att på egen bekostnad ta och undersöka prov av mjölk som de mottagit.

Enligt lagen om mjölkkontroll utfärdar jord- och skogsbruksministeriet bestämmelser om hur mjölkkontrollen och den därtill anslutna hygieniska övervakningen skall äga rum samt enligt vilka grunder kontrollresultaten skall bedömas. Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer enligt lagen om mjölkkontroll likaså vilka fordringar med avseende å kvalitet, produktion, behandling, transport och handel mjölken bör fylla. Uppfyller mjölken inte ovan nämnda krav, har hälsovårdsnämnden befogenhet att vidta åtgärder som överensstämmer med de bestämmelser jord- och skogsbruksministeriet utfärdar. Nämnden kan också under vissa förutsättningar förbjuda saluförande av undermålig mjölk och dess användning i produkter som är avsedda till människoföda.

Enligt det gällande systemet utgörs grunden för mjölkkontrollen av regelbunden provtagning och undersökning av proven i enlighet med jord- och skogsbruksministeriets beslut. Mjölkförädlingsföretagen skall ta prov på producentmjölk, på transportpartier, på mjölkförädlingsföretagets råvara och konsumtions-

mjölkprodukter samt ordna undersökning av proven. Kommunen å sin sida skall ta prov på transportpartier, på mjölkförädlingsföretags råvara och konsumtionsmjölkprodukter, på konsumtionsmjölkprodukter på serverings- och minutförsäljningsställe, på betingsmjölk och på en lägenhets konsumtionsmjölkprodukter. Kommunen skall också ordna undersökning av dessa prov. Den provtagning och undersökning av prov som utförs av kommunen utgör delvis övervakning av mjölkförädlingsföretagens mjölkkontrollverksamhet.

Hälsovårdslagen

I hälsovårdslagen ingår stadganden som hänför sig till det allmänna hälsoskyddet och gäller de förhållanden under vilka livsmedel hanteras och framställs. Enligt dem skall vid produktion, framställning, transport, förvaring, saluförande, servering och annan hantering av livsmedel som är avsedda för försäljning förfaras så att spridning av sjukdomssmitta och uppkomsten av andra sanitära olägenheter förhindras. I hälsovårdslagen ingår också stadganden om kvalitetskraven för hushållsvatten.

I hälsovårdslagens stadganden om livsmedel ingår även krav som gäller sådana lokaler där livsmedel framställs yrkesmässigt eller hanteras på något annat sätt. För dessa livsmedelslokaler fastställs i lagen allmänna kvalitetskrav samt stadgas att en livsmedelslokal skall förevisas i ett för verksamheten dugligt skick för behörigt kommunalt organ, närmast hälsovårdsnämnden, för att godkännas av det innan lokalen tas i bruk. Godkännande som livsmedelslokal enligt hälsovårdslagen behövs inte, om det någon annanstans i lagstiftningen stadgas om något annat förfaringsätt. Lagen om mjölkkontroll har inga stadganden om något egentligt godkännandeförfarande, utan med stöd av den har vissa villkor ställts för mjölkförädlingsföretagen.

Den högsta ledningen av tillsynen över att hälsovårdslagens stadganden om livsmedel iakttas ankommer på livsmedelsverket. Länsstyrelsen leder tillsynen inom sitt område och kommunen svarar för den lokala tillsynen.

En revidering av hälsovårdslagen är anhängig som bäst (RP 42/1994 rd).

Livsmedelslagen

Livsmedelslagen av år 1941 är en fullmakts-

lag som innehåller mycket vida bemyndiganden att utfärda förordningar. Med stöd av lagen kan genom förordning utfärdas stadganden om livsmedel och all hantering av sådana så att det allmänna hälsotillståndet och likaså konsumenternas skyddande mot försäljning av underhaltiga livsmedel och mot därav föranledd ekonomisk förlust beaktas.

Tillsynen enligt livsmedelslagen leds av livsmedelsverket. Länsstyrelsen leder tillsynen inom sitt område och kommunen svarar för den lokala tillsynen. Också livsmedelslagen håller på att revideras.

Med stöd av livsmedelslagen har utfärdats vissa allmänna förordningar som gäller alla livsmedel och som både nu och även i framtiden gäller också mjölk och mjölkbaserade produkter. Sådana förordningar är t.ex. förordningen om påskrifter på livsmedelsförpackningar (794/91), förordningen om tillsatsämnen för livsmedel (521/92), förordningen om djupfrysta livsmedel (165/94), förordningen om främmande ämnen i livsmedel (755/90) och provtagningsförordningen (385/83). Med stöd av livsmedelslagen har dessutom utfärdats förordningar om vissa livsmedelsgrupper. Sådana förordningar i anslutning till mjölk och mjölkbaserade produkter är förordningen om ost (315/77), förordningen om glass (108/81) och förordningen om mjölkpulver (278/64) och smörförordningen (276/66).

Lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter

Lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter gäller alla mjölkprodukter och liknande produkter. Enligt lagen får ur landet utföras till landet införas endast sådana mjölkprodukter eller liknande produkter, avsedda såsom livsmedel eller tillverkningsämne för livsmedel, som fyller vissa kvalitetskrav och som märkts på bestämt sätt.

Jord- och skogsbruksministeriet bestämmer kvalitetskraven för produkter som skall utföras ur landet samt fastställer de kontroll- och kvalitetsanteckningar som skall göras på dem. I fråga om produkter som skall införas till landet gäller vad som särskilt stadgas med stöd av lagen om mjölkkontroll och livsmedelslagen. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall kontrollera att produkterna fyller de

kvalitetskrav som uppställts och att de är vederbörligen märkta.

Lagen föreslås bli upphävd i samband med stiftandet av den föreslagna lagen.

Veterinärvårdslagen

Verksamheten enligt lagen om mjölkkontroll hör till veterinärvårdslagens (685/90) tillämpningsområde. En kommun skall inom ramen för veterinärvården bl.a. svara för den mjölkkontroll som i lagen om mjölkkontroll stadgas för kommunerna. Med mjölkkontroll avses i detta sammanhang all den verksamhet enligt lagen om mjölkkontroll som i lagen om mjölkbesiktning stadgas för kommunen eller hälsovårdsnämnden.

Lagen om smittsamma sjukdomar

I lagen om smittsamma sjukdomar (583/86) ingår stadganden om bekämpande och förebyggande av för människor smittsamma sjukdomar. I lagen stadgas om de utredningar som krävs om hälsotillståndet hos dem som utför sådant arbete där riskerna för att en smittsam sjukdom sprids är större än normalt. Om det med fog kan misstänkas att någon orsakar spridning av en smittsam sjukdom, kan hälsovårdsnämnden förordna att han skall utebli från sitt förvärvsarbete under den tid som risk för spridning av sjukdomen föreligger.

Den allmänna planeringen, ledningen och övervakningen av bekämpandet av smittsamma sjukdomar ankommer på social- och hälsovårdsministeriet. Folkhälsoinstitutet är sakkunnig inrättning. Inom länen ankommer verkställigheten av lagen på länsstyrelsen och inom en kommun på kommunen.

Lagen om djursjukdomar

Syftet med lagen om djursjukdomar (55/80) är att bekämpa och förebygga djursjukdomar. Med djursjukdom avses i lagen om djursjukdomar sjukdom eller smitta, som direkt eller indirekt kan överföras för ett djur till ett annat eller till en människa. I syfte att förebygga djursjukdomar kan jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning meddela föreskrifter bl.a. om ordnandet av verk-

samheten vid inrättningar som hanterar animaliska produkter samt begränsningar som gäller transport av vissa animaliska produkter. Med stöd av lagen om djursjukdomar kan överlåtelse av livsmedel som fås av ett djur förbjudas, om detta är nödvändigt för bekämpande av en djursjukdom i sådana fall när en smittsam djursjukdom misstänks eller sjukdomen konstaterats.

Den högsta ledningen av verkställigheten av lagen om djursjukdomar ankommer på jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning. Länsstyrelsen sköter verkställigheten av lagen inom länet. På lokal nivå hör verkställigheten av lagen om djursjukdomar till kommunalveterinärens uppgifter. Trots detta är bekämpandet av djursjukdomar en del av statens verksamhet och staten betalar också kostnaderna för det.

2.3. Avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

I bilaga I till EES-avtalet och i EES-avtalets tilläggsprotokoll ingår fyra gällande direktiv om mjölk och mjölkbaserade produkter samt två beslut av kommissionen i anslutning till dem.

Rådets direktiv om fastställande av hygienregler för produktion och saluhållande av rå mjölk, värmebehandlad mjölk och mjölkbaserade produkter (92/46/EEG), nedan mjölkdirektivet.

I direktivet fastställs hälsobestämmelser för produktion och saluhållande av rå mjölk, värmebehandlad konsumtionsmjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter och mjölkbaserade produkter avsedda som livsmedel.

Enligt mjölkdirektivet tillämpas nationella bestämmelser när en producent säljer rå mjölk direkt till konsumenten. Ett villkor är dock att producentens besättning skall vara officiellt fri från tuberkulos och brucellos. Mjölkdirektivet påverkar inte heller direkt försäljning av mjölkbaserade produkter som är tillverkade av rå mjölk som uppfyller ovan nämnda krav på producentens anläggning, förutsatt att de hygieniska förhållanden vid anläggningen uppfyller de minimihälsokrav som ställs av den behöriga myndigheten.

Med *rå mjölk* avses i direktivet mjölk som fåtts genom utsöndring från mjölkkörtlar hos en eller flera kor, tackor, getter eller bufflar,

varvid mjölken inte har behandlats med värme som överstiger 40 °C eller behandlats på annat sätt med motsvarande verkan.

Mjolk för tillverkning av mjölkbaserade produkter är enligt direktivet antingen rå mjolk för förädling eller flytande eller fryst mjolk som har kunnat undergå någon godkänd fysisk behandling som värmebehandling eller termisering eller modifierats i sammansättningen genom tillsättning eller borttagning av mjölkens naturliga beståndsdelar.

Värmebehandlad konsumtionsmjolk definieras i direktivet genom hänvisningar till bestämmelser i en bilaga till direktivet. Med den avses konsumtionsmjolk avsedd att säljas till konsument och till institutioner vilken är pastöriserad, UHT-behandlad, steriliserad eller behandlad med en kombination av värmebehandlingar. Med värmebehandlad mjolk avses också mjolk som behandlats genom pastörisering för att säljas i lösvikt på begäran av den enskilde konsumenten.

Mjölkbaserade produkter är i direktivet indelade i två grupper. Med mjolkprodukter avses produkter som uteslutande härrör från mjolk, varvid det är tillåtet att tillsätta ämnen som är nödvändiga för tillverkningen, under förutsättning att dessa ämnen inte används för att helt eller delvis ersätta någon beståndsdel i mjölken. Med sammansatta mjolkprodukter avses å andra sidan produkter där ingen del ersätter eller avses ersätta någon mjolkbeståndsdel och i vilken mjolk eller mjolkprodukter utgör en väsentlig del, antingen kvantitativt eller för att karakterisera produkten.

Värmebehandling definieras som varje behandling genom uppvärmning som gör att mjölken reagerar negativt på fosfatatestet.

Med *terminisering* avses i direktivet uppvärmning av rå mjolk i minst 15 sekunder vid en temperatur mellan 57 °C och 68 °C som gör att mjölken reagerar positivt på fosfatatestet.

Med *produktionsenhet* avses en gård som håller en eller flera mjolkproducerande kor, tackor, getter eller bufflar.

Med *anläggning* avses i den föreslagna lagen uppsamlingscentral, standardiseringscentral, behandlingsanläggning och förädlingsanläggning, vilka alla definieras i direktivet. Definitionen baserar sig på de åtgärder som vidtas i respektive enhet. En uppsamlingscentral är en anläggning där rå mjolk samlas in och eventuellt kyls och filtreras. En standardiseringscentral är åter en separat anläggning där mjölken

kan skummas eller dess naturliga beståndsdelar modifieras. En behandlingsanläggning är en enhet där mjölken värmebehandlas. Begreppet förädlingsanläggning omfattar enligt direktivet både anläggningar och produktionsenheter där mjolk eller mjölkbaserade produkter behandlas, förädlas eller förpackas.

Direktivet innehåller också bestämmelser om mjolkproduktion. Genom hänvisningar till direktivets artiklar och bilagor definieras villkoren för rå mjolk som används för tillverkning av mjölkbaserade produkter eller värmebehandlad konsumtionsmjolk samt villkoren för saluhållande av rå mjolk avsedd som livsmedel och värmebehandlad konsumtionsmjolk. I direktivet ingår också de krav som skall ställas på tillverkningen av mjölkbaserade produkter och på mjölkbaserade produkter. I direktivet uppräknas vidare de krav från vilka medlemsstaterna kan bevilja individuella eller allmänna undantag för tillverkning av ost med en lagrings- eller mognadstid av minst 60 dagar.

Varje medlemsstat skall upprätta en förteckning över sina godkända förädlingsanläggningar, behandlingsanläggningar, uppsamlingscentraler och standardiseringscentraler och förse dem med ett godkännandenummer. Villkoret för godkännande är att anläggningarna uppfyller kraven i mjölkdirektivet. Om kraven i direktivet inte iaktas, kan de åtgärder som definieras särskilt i direktivet vidtas. Medlemsstaterna kan i samband med godkännandet bevilja vissa undantag för produktionsanläggningar med begränsad tillverkning av mjölkbaserade produkter.

Enligt direktivet skall djuren i produktionsenheter regelbundet besiktas av veterinär och dessutom skall produktionsenheterna regelbundet kontrolleras för säkerställande av att de hygieniska kraven uppfylls.

Medlemsstaterna skall se till att driftsledaren eller chefen för behandlings- eller förädlingsanläggningen vidtar alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att tillämpliga specifikationer enligt direktivet följs i samtliga produktionsled. Detta utgör grunden för det s.k. egenkontrollsystemet, där anläggningens kritiska punkter definieras och regelbundet kontrolleras.

I direktivet ingår dessutom bestämmelser om övervakning av rests substanser, om användningen av mjölk tankar och redskap för andra ändamål än behandling av mjolk, om övervakning och om kontroller.

Direktivet innehåller också bestämmelser om

import från länder utanför EES, dvs. tredje land. På import av rå mjölk, värmebehandlad mjölk och mjölkbaserade produkter från länder utanför gemenskapen skall enligt direktivet tillämpas kraven på produktion inom gemenskapen. I direktivet ingår dessutom bestämmelser om nationella referenslaboratorier och deras uppgifter, vissa procedurbestämmelser och bestämmelser gällande ikraftträdandet.

Till mjölkdirektivet hör fyra rätt omfattande bilagor där direktivets bestämmelser preciseras. I bilagorna ingår djurhälsokrav för rå mjölk, bestämmelser gällande anläggningens hygien och krav på hygien vid mjölkning, hämtning och transport av rå mjölk samt personalens hygien. Bilagorna innehåller också standarder gällande rå mjölk som maximalt totalantal bakterier i rå mjölk och högsta tillåtna somatiska celltal per ml mjölk. Också för mjölkbaserade produkter och konsumtionsmjölk har mikrobiologiska kriterier uppställts.

I bilagorna definieras allmänna villkor för godkännande av anläggningar och allmänna hygienvillkor vid dem. Dessutom innehåller bilagorna bestämmelser om framställning och förpackning samt märkning. De innehåller också detaljerade anvisningar om hälsokontroller och övervakning av produktion.

Rådets direktiv om villkoren för beviljande av tillfälliga och begränsade undantag från gemenskapens särskilda hygienregler vid produktion och saluhållande av mjölk och mjölkbaserade produkter (92/47/EEG), nedan undantagsdirektivet.

Utgångspunkten för bestämmelserna i undantagsdirektivet är konstaterandet att det vid vissa anläggningar kan vara omöjligt att samma dag som mjölkdirektivet träder i kraft följa alla särskilda bestämmelser i direktivet. För att hänsyn skall kunna tas till lokala förhållanden och för att undvika att anläggningar plötsligt måste stängas, har det i undantagsdirektivet gjorts möjligt att bevilja begränsade och tillfälliga undantag för anläggningar som har varit i drift före den tidpunkt som nämns i direktivet. De anpassningar till dessa tidsfrister som EES-avtalet förutsätter bestäms i enlighet med EES-avtalets tilläggsprotokoll.

Kommissionens direktiv om allmänna hygieniska villkor vid mjölkproducerande anläggningar (89/362/EEG), nedan produktionsenhetsdirektivet.

I bilagan till produktionsenhetsdirektivet definierats i detalj allmänna villkor för lokalun-

derhåll samt allmänna villkor för underhåll av utrustning och tillbehör för mjölkning och mjölkhantering. I bilagan ingår dessutom allmänna hygieniska villkor för mjölkningsarbetet.

Rådets direktiv om fastställande av det detaljerade förfarandet vid utförandet av kontroller av att obehandlad mjölk har den fryspunkt som anges i bilaga A till direktiv 85/397/EEG (89/384/EEG), nedan fryspunktsdirektivet.

Fryspunktsdirektivet baserar sig på bestämmelserna i direktivet om handeln inom gemenskapen med värmebehandlad mjölk, som upphävdes genom mjölkdirektivet. Fryspunktsdirektivet förblir dock i kraft som sådant och det tillämpas inom ramarna för mjölkdirektivet.

Enligt bestämmelserna i fryspunktsdirektivet skall obehandlad mjölk från varje gård kontrolleras regelbundet genom stickprovstagning för kontroll av fryspunkten. Genom att fastställa fryspunkten kan man konstatera om mjölken har tillförts vatten. I direktivet ingår bestämmelser som gäller fall där man på basis av resultaten har skäl att misstänka att vatten tillförts. I direktivet ingår också anvisningar om provtagningsproceduren.

Kommissionens beslut om fastställande av vissa metoder för analys och provtagning av obehandlad och värmebehandlad mjölk (91/180/EEG) och kommissionens beslut om fastställande av metoder för analys och test av värmebehandlad mjölk för omedelbar konsumtion (92/608/EEG), för vilka nedan används den gemensamma benämningen metodbeslut.

I bilagorna till metodbesluten meddelas allmänna bestämmelser om reagensmedel, utrustning, noggrannhetskriterier och testrapporter samt om provtagning, identifiering, transport och förvaring av prover. I bilagorna ingår likaså noggranna beskrivningar av referensmetoderna i syfte att säkerställa att vissa standarder följs.

3. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

3.1. Mål och medel

Syftet med den föreslagna lagen är att i den finska lagstiftningen genomföra de EG-rättsakter gällande mjölk och mjölkprodukter som ingår i EES-avtalet och dess tilläggsprotokoll.

Avsikten med den föreslagna lagen är att

med lagstiftningsmedel garantera att kvaliteten på den mjölk från kor, tackor, getter och bufflar som kommer ut i detaljhandeln och på produkter som härrör av den uppfyller hygienkraven för livsmedel. Det viktigaste målet för de hygienkrav som ställs på produktionen, lagringen och transporten innan mjölk och produkter som härrör från den kommer ut i detaljhandeln är att trygga hälsan hos dem som använder de livsmedel som fås av dessa djur.

Regelbunden kontroll av produktionsenheterna samt godkännande av anläggningarna och regelbunden kontroll av också dem är det centrala i det förfarande som tillämpas för säkerställande av att kvaliteten på mjölk och mjölkbaserade produkter motsvarar hygienkraven för livsmedel. Förfarandet omfattar dessutom kontinuerlig provtagning och undersökning av prov. Anläggningarna skall huvudsakligen sköta övervakningen själva. Den sker enligt ett program som myndigheten har godkänt och myndigheter övervakar också att programmet följs.

För att säkerställa att missförhållanden som konstaterats vid produktionsenheterna och anläggningarna avhjälpas skall myndigheten ha möjlighet att meddela nödvändiga föreskrifter och förbud. Vid behov skall dessa kunna förenas med vite eller hot om tvångsutförande och avbrytande. Lagen innehåller dessutom stadganden om straff för brott mot lagen. Lagen har likaså bestämmelser om export och import av mjölk och mjölkbaserade produkter.

3.2. De viktigaste förslagen

Avsikten med den föreslagna lagen är att trygga människans hälsa genom att garantera att kvaliteten på mjölk och produkter som fås av den uppfyller hygienkraven för livsmedel. Samtidigt tryggs en hög nivå på skyddet av folkhälsan och en sund utveckling av mjölkproduktionen på nationellt och internationellt plan. Lagens stadganden gäller både själva mjölken och de produkter som härrör från den samt produktionen, lagringen och transporten innan de kommer ut i detaljhandeln. I alla dessa led skall alla åtgärder vidtas som kan förhindra att missförhållanden som är skadliga för hälsan uppkommer och att den livsmedelshygieniska kvaliteten på de aktuella livsmedlen allmänt försämras.

Jord- och skogsbruksministeriet skall svara

för den allmänna verkställigheten av den föreslagna lagen medan tillsynen skall ledas av anstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Länsstyrelsen skall sköta ledningen av tillsynen inom länet medan kommunen sköter tillsynen inom kommunen.

I lagen uppställs de grundläggande livsmedelshygieniska kraven för mjölk och mjölkbaserade produkter samt för produktionen, hanteringen, lagringen och transporten av dem. Kraven skall också gälla produktionsenheterna och de djur som hålls där. Mjölk och mjölkbaserade produkter får inte på grund av sina egenskaper eller sitt ursprung medföra hälsorisker för dem som använder dem.

Alla produktionsenheter skall registreras och alla anläggningar godkännas och också tilldelas ett nummer. Ett villkor för godkännande skall vara att anläggningarna uppfyller de krav som den föreslagna lagen ställer på lokaler och verksamheten. Både lägenheterna och anläggningarna skall regelbundet kontrolleras.

Anläggningarna skall själva sörja för att uppkomsten av sanitära olägenheter i alla produktionsled förhindras. För detta ändamål skall anläggningen ha ett egenkontrollsystem som en tillsynsmyndighet har godkänt. En anläggning skall dra bort från marknaden mjölk och mjölkbaserade produkter som har levererats från anläggningen, om det konstateras att de uppvisar sådana förändringar med hänsyn till livsmedelshygienen som gör att de kan medföra allvarliga risker för människans hälsa.

Den föreslagna lagen innehåller stadganden om tillsynsmyndigheternas befogenheter. Till dem hör rätt till information, inspektionsrätt samt provtagningsrätt och rätt att undersöka prov. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall kunna meddela näringsidkaren nödvändiga förbud och föreskrifter för förebyggande av hälsorisker. Vid behov skall dessa kunna förenas med vite eller hot om tvångsutförande och avbrytande. I extrema fall skall den kommunala övervakningsmyndigheten kunna omhänderta mjölk och mjölkprodukter, om det finns skäl att misstänka att de medför omedelbar fara för hälsan och andra säkerhetsåtgärder enligt den föreslagna lagen inte kan anses tillräckliga.

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall i mån av möjlighet på begäran ge näringsidkaren sådana råd som behövs för att en

anläggning som uppförs skall motsvara kraven i den föreslagna lagen.

Den föreslagna lagen innehåller också straffstadganden och ett stadgande om förverkandepåföljd.

Kommunen skall kunna uppbära avgifter för godkännande, exportövervakning som är mera omfattande än normalt och för inspektion av produktionsenheter.

Den föreslagna lagen innehåller också stadganden om import och export samt nödvändiga detaljerade bemyndiganden att genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet meddela de närmare föreskrifter som verkställigheten av EES-avtalet förutsätter.

4. Propositionens verkningar

4.1. Ekonomiska verkningar

Verkningar i fråga om statsekonomin och den kommunala ekonomin

De kostnader som åsamkas staten uppstår närmast av den separata kontrollen av hälso-tillståndet hos produktionsenheternas djur. Dessa kostnader uppgår till ca 500 000 mk om året. Kontrollerna ansluter sig dock nära till kontrollerna enligt lagen om djursjukdomar. Bekämpandet av djursjukdomar är enligt lagen om djursjukdomar i regel verksamhet som skall bekostas av statliga medel.

Verkställigheten av lagen förutsätter inte några nya tjänster vid jord- och skogsbruksministeriet, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel eller länsstyrelserna.

Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har 1992 undersökt ca 31 000 prov som baserar sig på nämnda lag. För undersökningen av proven har en avgift uppburits. När den föreslagna lagen träder i kraft upphör denna kontrollverksamhet helt och hållet, till de delar det är fråga om lagstadgade undersökningar. De resurser som frigörs härvid skall användas för utförandet av de extra uppgifter som verkställigheten av EES-avtalet förutsätter, varav den viktigaste är ordnandet av kontrollen av främmande ämnen i livsmedel som fås av djur.

På grundval av den gällande lagen om mjölkkontroll skall kommunen ta prov på

transportpartier, mjölkförädlingsföretags råvara, mjölkförädlingsföretags konsumtionsmjölkprodukter, konsumtionsmjölkprodukter på försäljnings- och serveringsställen, betingsmjölk samt på en lägenhets konsumtionsmjölkprodukter och ordna undersökning av proven. Dessutom hör det till kommunens skyldighet att göra mastitundersökningar. Provtagningen och undersökningen av proverna sker med särskilt fastställda intervaller. Verkställandet av lagen om mjölkkontroll har årligen åsamkat kommunerna kostnader om ca 35 milj. mk.

I och med den föreslagna lagen minskar tagandet av prov på transportpartier, mjölkförädlingsföretags råvara och mjölkförädlingsföretags konsumtionsmjölkprodukter och undersökningen av proven väsentligt, eftersom kommunens undersökningsverksamhet i och med den nya lagen riktas endast till tillsyn över att egenkontrollen genomförs. Den i lagen om mjölkkontroll stadgade undersökningen av prov på konsumtionsmjölkprodukter på försäljnings- och serveringsställen samt mastitundersökningen som grunder sig på lagen om mjölkkontroll upphör helt och hållet. Den minskade provtagningen sänker kommunernas totala kostnader för mjölkkontrollen betydligt jämfört med nuläget, uppskattningsvis med 15—20 milj. mk.

En ny skyldighet för kommunerna blir enligt den föreslagna lagen att regelbundet övervaka hygienförhållandena på produktionsenheterna. Antalet enheter som börjar omfattas av tillsynen var i december 1993 ungefär 34 000. Hur ofta tillsyn skall utövas bestäms till stor del enligt tillsynsbehovet. När man bedömer hur ofta tillsyn borde utövas på de olika produktionsenheterna kan som underlag användas utöver undersökningsresultaten de uppgifter om hygienförhållandena på enheten som fås i samband med de rådgivnings- och tillsynsbesök som anläggningarna själva gör. Kommunerna kan uppbära kostnaderna för hygentillsynen av produktionsenheten. Utgiftsposten per enhet blir i genomsnitt ca 300 mk under tre års tid.

För godkännande av anläggningar och deras egenkontrollsystem kan kommunerna av anläggningarna uppbära en avgift som motsvarar kostnaderna. Eftersom anläggningarna med stöd av hälsovårdslagen har godkänts som livsmedelslokaler och med stöd av hälsovårdslagen också regelbundet övervakats, medför

den föreslagna lagen inget behov av att utöka kommunens tillsynspersonal.

Som ett sammandrag av de förändringar som lagen medför beträffande kommunernas tillsynspersonal och kostnader kan konstateras att personalen snarare kan minskas och att tillsynskostnaderna minskar med ca 15—20 milj. mk.

Verkningar för näringslivet

Enligt den gällande lagen om mjölkkontroll skall mjölkförädlingsföretagen ha tagit och undersökt prov på producentmjölk två gånger i månaden, på varje transporterat parti och på mjölkförädlingsföretags råvara varje dygn samt på konsumtionsmjölksprodukter av varje tillverkningsparti. Den föreslagna lagen förändrar inte på något väsentligt sätt anläggningarnas lagstadgade skyldighet att undersöka prov och ökar inte till dessa delar anläggningarnas kostnader. Anläggningarna blir med stöd av den föreslagna lagen tvungna att utarbeta ett egenkontrollsystem som skall godkännas av den kommunala övervakningsmyndigheten. Systemet kan utgöra en del av anläggningens eget kvalitetskontrollprogram och utarbetandet av det kan inte anses åsamka anläggningarna några betydande merkostnader. Den avgift som kommunen uppbär för godkännande av egenkontrollsystemet skall vara en engångsavgift och därför är dess kostnadsbetydelse synnerligen liten.

Den föreslagna lagen ställer detaljerade krav på anläggningarnas tekniska konstruktioner, redskap, personal och verksamhet. Eftersom mejeriindustrins anläggningar för närvarande är mycket högklassiga livsmedelshygieniskt sett medför de nya stadgandena inga betydande behov av förändringar och således inga merkostnader.

Den föreslagna lagen ställer också noggranna villkor för mjölkproduktionsenheternas konstruktioner och verksamhet. Kraven gäller framför allt mjölkhanteringshygien. Eftersom den gällande lagstiftningen om mjölkkontroll har innehållit stadganden om hygien på produktionsenheterna, torde anpassningen till den nya situationen inte medföra några merkostnader för största delen av produktionsenheterna. Kraven enligt den föreslagna lagen medför behov av förändringar på uppskattningsvis ca 3 000 enheter, vilket är 10 % av det

totala antalet enheter. Det är dock synnerligen svårt att bedöma kostnaderna eftersom ändringsbehoven varierar mycket mellan de olika enheterna. De kostnader som hygienkontrollerna åsamkar produktionsenheterna blir med hänvisning till vad som sagts ovan mycket små.

4.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Den allmänna verkställigheten av den föreslagna lagen samt planeringen och styrningen enligt den skall ankomma på jord- och skogsbruksministeriet.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall leda tillsynen över att lagen och de stadganden och föreskrifter som meddelats med stöd av den följs. Ledningen av tillsynen blir en ny uppgift för anstalten för veterinärmedicin och livsmedel. Tillsynen enligt den gällande lagen om mjölkkontroll har letts av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning och livsmedelsverket. Livsmedelsverket har också lett tillsynen enligt livsmedelslagen och livsmedelsstadgandena i hälsovårdslagen. Denna tillsyn har omfattat områden som börjar regleras av den nya lagen. Att ledningen av tillsynen enligt den föreslagna lagen överförs till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel medför inga behov av att utöka anstaltens personal, eftersom anstaltens övriga lagstadgade uppgifter minskar väsentligt i och med den föreslagna lagen.

Länsstyrelserna skall sköta tillsynen inom länen och kommunerna inom sina egna områden liksom för närvarande. Sålunda finns det inget behov av mera personal på någon organisationsnivå.

4.3. Miljöeffekter

Den föreslagna lagen har inga verkningar på miljön.

5. Beredningen av propositionen

Utlåtande om mjölkkontrollagarbetsgruppens promemoria (arbetsgruppspromemoria JSM 1990:9) gavs av handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, finans-

ministeriet, livsmedelsdelegationen, näringsstyrelsen, medicinalstyrelsen och jordbruksstyrelsen, länsstyrelserna, lantbrukets forskningscentral, statens veterinärmedicinska anstalt och statens kontrollanstalt för mjölkprodukter, vilka sedermera har sammanslagits till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, veterinärmedicinska högskolan, Helsingfors universitet institutionen för mjölkhushållning, Livsmedelsindustriförbundet, Centrallaget Enigheten, Hemholmen-Ingman Ab, Paasivaara Oy, Valio Meijereiden Keskusosuusliike, kommunernas centralorganisationer, Maataloustuottajain Keskusliitto MTK, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund, Centralutskottet för handeln, Finlands Veterinärförbund, Meijeriväenliitto ry, Delegationen för hushålls- och konsumentorganisationerna, Finlands Konsumentförbund rf och Förbundet för mjölkhygien rf.

Den fortsatta beredningen av den föreslagna lagen har skett utgående från nämnda arbetsgruppspromemoria. Beredningen har utförts som tjänsteuppdrag vid jord- och skogsbruksministeriet. Under beredningen har man samarbetat nära med i synnerhet social- och hälsovårdsministeriet, handels- och industriministeriet, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, livsmedelsverket, Livsmedelsindustriförbundet, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter, Valio och Finlands Kommunförbund. Saken har också diskuterats med Finlands Konsumentförbund.

I propositionen har inom de gränser som

EES-avtalet tillåter beaktats de synpunkter som kommit fram i utlåtandena och diskussionerna. I synnerhet den föreslagna lagens tillämpningsområde har noga avgränsats så att det skall motsvara direktivets tillämpningsområde. Jord- och skogsbruksministeriets bemyndiganden att meddela föreskrifter har i den föreslagna lagen begränsats till att gälla de föreskrifter som verkställigheten av EES-avtalet förutsätter med undantag av försäljning som sker direkt från produktionsenheterna.

6. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen ansluter sig till införandet av EES-avtalet. Genom den föreslagna lagen harmoniseras i enlighet med avtalet den finska lagstiftningen som gäller de livsmedelshygieniska kvalitetskraven för mjölk och mjölkbaserade produkter och övervakningen av livsmedelshygienien med EG:s motsvarande bestämmelser.

Den föreslagna lagen innebär att lagen om livsmedelsverket (111/90) måste ändras så att i den stryks de uppgifter som övergår till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel när den föreslagna lagen träder i kraft. En särskild regeringsproposition kommer att avlätas om detta.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

1 kap. Allmänna stadganden

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §. Syftet med den föreslagna lagen är att säkerställa den livsmedelshygieniska kvaliteten på mjölk från olika djurarter som är avsedd som livsmedel och på produkter som härrör från den. Genom lagen kan de EG-rättsakter som ingår i EES-avtalet och dess tilläggsprotokoll och gäller den livsmedelshygieniska kvaliteten på mjölk och produkter som härrör från den införas.

Med livsmedelshygienisk kvalitet avses bl.a. egenskaper som hänför sig till mjölkens och de

mjölkbaserade produkternas renhet, mikrobiologiska egenskaper, fasthet och vattnighet, färg, främmande ämnen, temperatur samt lukt och smak.

2 §. Den föreslagna lagen skall tillämpas på mjölk från kor, får, getter och bufflar som är avsedd för allmän konsumtion samt på produkter som härrör från den och i enlighet med den definition som ingår i lagen kallas mjölkbaserade produkter. Genom förordning kan stadgas att lagen också skall tillämpas på mjölk från andra djur än de ovan nämnda och på produkter som härrör från den. Lagen skall tillämpas både på produktion, hantering, lagring och transport av mjölk och mjölkbaserade produkter innan de kommer ut i detaljhandeln och på de livsmedelshygieniska krav som ställs på mjölk och mjölkbaserade produkter. Den

föreslagna lagen skall dock inte tillämpas på transport från partiaffär av mjölk eller produkter som härrör från mjölk.

Mjölk och mjölkbaserade produkter som avses för allmän konsumtion är sådan mjölk och sådana mjölkbaserade produkter som avses att säljas eller annars överlåtas i samband med att den eller de bjuds ut till försäljning eller att serveras på restaurang, sjukhus, i skolcentralkök eller andra motsvarande storhushåll. Lagen skall gälla uttryckligen mjölk och mjölkbaserade produkter som avses som livsmedel. Den föreslagna lagen skall inte gälla hanteringen av mjölk och mjölkbaserade produkter i enskilda hushåll. Den skall inte heller gälla detaljhandeln med mjölk och mjölkbaserade produkter.

De livsmedelshygieniska kraven i den föreslagna lagen skall också gälla mjölk och mjölkbaserade produkter som används som råvara för andra livsmedel. Stadgandena i lagen skall också gälla sådan hantering av mjölk och mjölkbaserade produkter och annan verksamhet enligt den föreslagna lagen som sker i samband med annan livsmedelstillverkning. Den föreslagna lagen skall dock inte gälla sådan verksamhet där mjölk eller mjölkbaserade produkter som sådana används som råvara för något annat livsmedel.

Förhållande till andra författningar och definitioner

3 §. Mjölkdirektivet gäller också hälsokraven för den personal som hanterar mjölk och mjölkbaserade produkter. Avsikten är att de krav som gäller hälsotillståndet hos de anställda och som hänför sig till bekämpandet och förebyggandet av smittsamma sjukdomar skall uppställas och de åtgärder som gäller dem vidtas med stöd av lagen om smittsamma sjukdomar.

Mjölkdirektivet gäller också kvalitetskraven för det vatten som används vid anläggningar och produktionsenheter. De allmänna kvalitetskraven för hushållsvatten ingår i hälsovårdslagen. De skall tillämpas också på det vatten som används vid anläggningarna och produktionsenheterna enligt den föreslagna lagen.

I mjölkdirektivet ställs krav som gäller hälsotillståndet hos produktionsenheternas djur. Avsikten är att resultaten av undersökningar som utförts med stöd av lagen om djursjukdomar

skall ligga till grund för bedömningen av djurens hälsotillstånd. Likaså är avsikten att inga sådana åtgärder skall vidtas med stöd av den föreslagna lagen om vilka stadgas i lagen om djursjukdomar.

Beträffande anteckningar på förpackningar med mjölk och produkter som härrör från mjölk iaktas vad som stadgas i livsmedelslagen. Den föreslagna lagen stadgar dock att mjölk och mjölkbaserade produkter skall förses med hälsomärke.

4 §. Mjölkdirektivet innehåller en mängd detaljerade definitioner. Endast de som är nödvändiga för att precisera innehållet i den föreslagna lagen har tagits in i den. De definitioner som har tagits in i lagen har gjorts upp så att de så noggrant som möjligt följer innehållet i direktiven. Detta har gjorts för att den föreslagna lagens överensstämmelse med de direktiv som ligger till grund för harmoniseringen skall kunna påvisas så klart som möjligt.

I punkt 2.3 i den allmänna motiveringen, där avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet beskrivs, presenteras de centrala begreppen i direktiven. Definitionerna i den föreslagna lagen har utarbetats utgående från dem.

Avsikten är att med stöd av 49 § i den föreslagna lagen, vilken gäller bemyndigande att meddela föreskrifter, genom jord- och skogsbruksministeriets beslut meddela närmare föreskrifter även om definitionerna. Avsikten är att genom ett ministeriebeslut precisera definitionen av de enheter som omfattas av begreppet anläggning och klarlägga framför allt skillnaden mellan en separat förädlingsanläggning och en förädlingsanläggning som finns i samband med en produktionsenhet.

De mjölkbaserade produkterna är indelade i två grupper, som vardera berörs av kravet att ingen beståndsdel i mjölken helt eller delvis får ersättas med något annat ämne. Mjolkprodukter är t.ex. fil, yoghurt, smör och ost. Sammansatta mjolkprodukter är åter fruktil samt spannmåls- och fruktyoghurt.

Med tillsynsmyndighet avses alla statliga och kommunala myndigheter som svarar för den allmänna verkställigheten av lagen, tillsynsledningen och övervakningen. Till dem hör jord- och skogsbruksministeriet, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, länsstyrelsen och den kommunala övervakningsmyndigheten. Tull-

myndigheterna hör också till tillsynsmyndigheterna enligt den föreslagna lagen.

2 kap. Myndigheter

Allmän verkställighet

5 §. Den allmänna verkställigheten av den föreslagna lagen ankommer på jord- och skogsbruksministeriet. Till den allmänna verkställigheten hör den allmänna planeringen, styrningen och övervakningen av verksamheten.

Tillsynsledningen och övervakningen

6 §. Tillsynsledningen enligt den föreslagna lagen skall på nivån för centrala ämbetsverk koncentreras till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel. För närvarande är tillsynsledningen enligt lagen om mjölkkontroll uppdelad mellan jord- och skogsbruksministeriet och livsmedelsverket. Enligt lagen om livsmedelsverket ankommer på livsmedelsverket ledning av tillsynen över transporten av mjölk jämte grädde från mjölkförädlingsföretag och av den hygieniska övervakningen av handeln med mjölk, i enlighet med lagen om mjölkkontroll. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel sköter å sin sida med stöd av lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter export- och importkontrollen av ost, glass, konsumtionsmjölkprodukter, mjölkpulver, smör och andra helt på mjölk baserade produkter.

Den föreslagna lagen skall inte gälla detaljhandeln. Det är ändamålsenligt att koncentrera tillsynsledningen till en myndighet. Uppgiften lämpar sig bäst för anstalten för veterinärmedicin och livsmedel som har nödvändig sakkunskap inom den föreslagna lagens hela tillämpningsområde.

I länen skall, på samma sätt som nu, länsstyrelsen leda tillsynen över verksamheten enligt lagen.

Den kontroll av hälsotillståndet hos animalieproduktionsdjuren som föreslås i lagen hör nära samman med bekämpandet av djursjukdomar. Till dessa delar skall tillsynen fortfarande ledas av jord- och skogsbruksministeriets veterinär- och livsmedelsavdelning med stöd av lagen om djursjukdomar.

7 §. Övervakningen enligt den föreslagna lagen skall med undantag av kontrollen av

animalieproduktionsdjurens hälsotillstånd skötas av kommunen inom sitt område. Uppgiften skall skötas av en nämnd eller något annat organ med flera medlemmar som kommunen förordnar och som i den föreslagna lagen kallas kommunal övervakningsmyndighet. Flera kommuner kan också ha en gemensam nämnd eller ett gemensamt organ. Kommunfullmäktige kan besluta att organet får överföra sin beslutanderätt på en tjänsteinnehavare som lyder under det. Om organet är gemensamt för flera kommuner, skall beslutet om möjligheten att överföra beslutanderätten fattas på det sätt som avtalats i grundavtalet för samkommunen.

Om organet får rätt att överföra beslutanderätten kan det självt inom denna befogenhet bestämma vilka uppgifter det vill överföra på tjänsteinnehavaren. På detta sätt kan kommunen eller samkommunen själv bestämma hur den ändamålsenligast ordnar skötseln av uppgifterna enligt den föreslagna lagen.

Avsikten med benämningen kommunal övervakningsmyndighet, som används i den föreslagna lagen, är inte att binda kommunens rätt att besluta vilket organ i kommunen som skall sköta tillsynen enligt den föreslagna lagen. Benämningen är lagteknisk och avsedd att förenkla de punkter i den föreslagna lagen där det stadgas om kommunens uppgifter.

3 kap. Krav på mjölk och mjölkbaserade produkter samt på produktionen av dem

Allmänna krav

8 §. I paragrafen stadgas om de grundläggande livsmedelshygieniska kraven för mjölk och mjölkbaserade produkter. Mjölken och de mjölkbaserade produkterna skall vara lämpliga för sitt ändamål och får inte ha några egenskaper som är skadliga för människors hälsa. Genom jord- och skogsbruksministeriets beslut meddelas närmare föreskrifter om dessa allmänna krav i enlighet med direktivens bestämmelser.

Med att produkterna skall vara lämpliga för sitt ändamål avses t.ex. förändrade lukt-, smak- och färgegenskaper. Med att de skall vara lämpliga för sitt ändamål avses dessutom att av mjölk eller mjölkbaserade produkter som ursprungligen inte lämpar sig som livsmedel får inte med någon som helst metod beredas produkter som skall användas som livsmedel,

även om hälsoriskerna kan förhindras med någon behandling. Just rå mjölk blir olämplig för sitt ändamål om vatten tillsätts eller om det somatiska celltalet är högt.

Med egenskaper som är skadliga för hälsan avses framför allt mikrobiologiska och kemiska egenskaper. Mjölk och mjölkbaserade produkter får inte innehålla bakterier eller andra mikrober i sådana mängder att de kan medföra men för hälsan hos dem som äter dessa livsmedel. Mjölken och produkterna får inte heller innehålla så stora halter läkemedelsrester eller andra främmande ämnen att det kan medföra hälsorisker för den som intar produkterna.

9 §. De allmänna krav som ställs på mjölkproduktionen skall också gälla de djur som används för mjölkproduktion. De får inte ha några sådana sjukdomar eller fel som väsentligen skulle kunna försämra mjölkens livsmedelshygieniska kvalitet eller sammansättning. Sjukdomar som kan försämra kvaliteten eller sammansättningen är t.ex. mastit, acetonemi, tarminflammation och sår på juvret. Också liten dagsproduktion förändrar mjölkens sammansättning.

Särskilt viktigt är att varken animalieproduktionsdjuren eller djur som är inhysta tillsammans med dem får ha några sådana sjukdomar som genom mjölken kan smitta till människor. Djuren får inte ha t.ex. tuberkulos eller brucellos.

10 §. Den råa mjölken kan på produktionsenheten få skadliga egenskaper från sin omgivning. Renheten i de lokaler där djuren är inhysta samt i de lokaler där mjölk behandlas och hos utrustningen för behandling av mjölk påverkar väsentligt mjölkens livsmedelshygieniska kvalitet. Av denna orsak ställs i paragrafen särskilda krav enligt vilka lokalerna och utrustningen skall vara lätta att hålla rena. Det ställs också krav på renhållningen av dem. Mjölken skall dessutom hela tiden hanteras så att den inte får några skadliga egenskaper från miljön, redskapen och hanteraren.

I 2 mom. föreslås ett förbud mot att från en produktionsenhet som livsmedel överlåta mjölk eller mjölkbaserade produkter om de inte motsvarar kraven i den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den. På detta sätt säkerställs att mjölk som redan på produktionsenheten strider mot stadganden eller bestämmelser inte når konsumenterna eller anläggningarna.

Inspektion av produktionsenheter och animalieproduktionsdjur

11 §. Mjöldirektivet förutsätter att produktionsenheterna registreras och att de inspekteras regelbundet. Mjöldirektivet och produktionsenhetsdirektivet ställer också krav på konstruktionen av de lokaler där produktionsenhetens djur inhyses samt på skötseln av utrustning och redskap som används vid mjölkningen och mjölkhanteringen. Direktiven innehåller också hygienbestämmelser i anslutning till mjölkningen.

I 1 mom. stadgas i enlighet med mjöldirektivet om registreringen och inspektionen av produktionsenheterna. Detta är kommunens uppgift.

Såsom förklarats ovan vid 9 § innehåller mjöldirektivet också bestämmelser om de krav som skall ställas på hälsotillståndet hos de djur som används för mjölkproduktion. Djuren får inte ha några sådana sjukdomar eller fel som väsentligen skulle kunna försämra mjölkens livsmedelshygieniska kvalitet eller sammansättning. I mjöldirektivet bl.a. definieras de djursjukdomar som djur som används för mjölkproduktion skall vara fria ifrån och ställs också annars krav gällande hälsotillståndet hos mjölkproducerande djur och vissa djur som är inhysta tillsammans med dem. Djurens hälsotillstånd skall också annars vara sådant att de inte har några sådana smittosamma sjukdomar som genom mjölken kan smitta till människor.

Kontrollen av hälsotillståndet hos animalieproduktionsdjur och djur som är inhysta tillsammans med dem hör nära samman med bekämpandet av djursjukdomar enligt lagen om djursjukdomar. Bekämpandet av djursjukdomar är enligt lagen om djursjukdomar och lagen om veterinärvård statens uppgift, trots att åtgärder enligt lagen om djursjukdomar på kommunal nivå vidtas av kommunalveterinären.

Av denna anledning föreslås att kontrollen av hälsotillståndet hos animalieproduktionsdjuren inte skall vara kommunens uppgift, utan att man vid dessa kontroller skall iaktta ett system som i så stor utsträckning som möjligt överensstämmer med lagen om djursjukdomar. Närmare stadganden om detta ingår i 12—14 §§. Den kommunala övervakningsmyndigheten sörjer dock för nödvändiga fortsatta åtgärder om kommunalveterinären har konstaterat att animalieproduktionsdjurens hälsotillstånd inte uppfyller kraven i den föreslagna

lagen. Sådana åtgärder är t.ex. förbud mot eller begränsning av överlåtelse av mjölk från enheten. Den kommunala övervakningsmyndigheten behöver dock inte vidta några vidare åtgärder om överlåtelsen av mjölk redan har förbjudits i ett begränsande förordnande som har meddelats för produktionsenheten med stöd av lagen om djursjukdomar.

12 och 13 §§. Avsikten är att kontrollen av hälsotillståndet hos animalieproduktionsdjuren skall genomföras så smidigt som möjligt. Särskilda kontroller av hälsotillståndet hos produktionsenheternas djur utförs av kommunalveterinären. En särskild kontroll görs endast om kommunalveterinären inte från förr känner till hälsotillståndet hos djuren på en produktionsenhet eller om det inte finns någon utredning om djurens hälsotillstånd som kommunalveterinären anser tillförlitlig eller om det annars konstaterats finnas orsak till en särskild kontroll.

Det föreslagna systemet är ändamålsenligt därför att det vid kontroller av djurens hälsotillstånd enligt mjölkdirektivet kontrolleras vissa sådana omständigheter som i Finland hör till tillämpningsområdet för lagstiftningen om djursjukdomar.

Om någon annan veterinär än kommunalveterinären i samband med ett veterinärbesök på en enhet för mjölkproduktion märker att hälsotillståndet hos djuren på produktionsenheten inte överensstämmer med den föreslagna lagen, skall han underrätta djurens ägare eller innehavare och dessutom kommunalveterinären om detta. Den föreslagna anmälningsskyldigheten medför ingen skyldighet att närmare undersöka djurens hälsotillstånd. Anmälningsskyldigheten gäller de omständigheter i djurens hälsotillstånd som veterinären märker i samband med ett veterinärbesök och som han på grund av sin veterinärmedicinska utbildning vet att inverkar menligt på den livsmedelshygieniska kvaliteten på eller sammansättningen hos rå mjölk som produceras på enheten.

Det föreslagna systemet innebär att det inte behöver avläggas ett särskilt besök för kontroll av djurens hälsotillstånd på en produktionsenhet t.ex. när produktionsenhetens djur regelbundet undersöks av en viss veterinär och kommunalveterinären har tillgång till denna veterinärs uppgift om att djurens hälsotillstånd uppfyller kraven i den föreslagna lagen. Kommunalt veterinären kan emellertid alltid också i fall som avses ovan företa en kontroll av

hälsotillståndet hos djuren på en produktionsenhet om han prövar detta nödvändigt.

14 §. Sådana särskilda kontroller av hälsotillståndet hos djuren på en produktionsenhet som utförs av kommunalveterinären bekostas av staten. Såsom ovan konstaterats hör kontroller enligt den föreslagna lagen nära samman med åtgärderna enligt lagen om djursjukdomar. Veterinärens resekostnader och arvoden i anslutning till verkställigheten av lagen om djursjukdomar erläggs av statens medel. Kommunalt veterinären får ersättning av statens medel i enlighet med förordningen om förrättningsarvoden till veterinärer (1269/89).

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om de särskilda kontroller av hälsotillståndet hos djuren på en produktionsenhet som skall utföras av kommunalveterinären.

4 kap. Krav på anläggningar och transporter

Godkännande av anläggningar och krav på deras verksamhet

15 §. Enligt mjölkdirektivet skall varje medlemsstat göra upp en förteckning över godkända anläggningar. Varje sådan anläggning tilldelas ett godkännandenummer. Den nationella myndigheten kan i samband med godkännandet bevilja anläggningar med begränsad tillverkning av mjölkbaserade produkter vissa undantag.

Enligt den föreslagna lagen meddelas grunderna för beviljandet av undantag och de därtill anslutna procedurbestämmelserna genom jord- och skogsbruksministeriets beslut på grundval av det bemyndigande att meddela föreskrifter som ingår i 49 §. Möjligheten att bevilja undantag är så till vida av betydelse att kraven för anläggningar med begränsad produktion inte är lika stränga som för andra anläggningar. Anläggningar med begränsad produktion får dock leverera sina produkter endast till marknaden i hemlandet och de får inte använda hälsomärke.

I paragrafen föreslås att alla anläggningar skall godkännas innan ny verksamhet inleds och efter väsentliga ändringar. T.ex. smärre arrangemang gällande lokalerna samt reparationsåtgärder skall inte betraktas som väsentliga ändringar. Den kommunala kontrollmyndigheten kan godkänna en anläggning först

efter att ha konstaterat att den uppfyller alla krav i den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Om en anläggning uppfyller dessa villkor skall den alltid godkännas. Godkännande sker på ansökan.

Det är förmånligast att sköta registreringen och numreringen av anläggningarna centralt. Av denna anledning föreslås att kommunerna skall lämna meddelande om godkända anläggningar till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel som för ett register över dem och ger dem ett nummer.

Tillsynen över anläggningarna förutsätter att den kommunala övervakningsmyndigheten underrättas när en anläggning upphör med sin verksamhet. Den kommunala övervakningsmyndigheten är å sin sida skyldig att meddela anstalten för veterinärmedicin och livsmedel om saken. Ett stadgande om detta ingår i 3 mom.

16 §. Att få anläggningarna att överensstämma med den föreslagna lagen kräver specialsakskunskap som det kan vara svårt att skaffa sig i synnerhet vid små anläggningar. Av denna anledning föreslås i lagen ett stadgande om att den kommunala övervakningsmyndigheten i mån av möjlighet på begäran skall ge råd för att en anläggning skall fås i sådant skick att den överensstämmer med den föreslagna lagen. Kommunen behöver alltså ordna rådgivningsservice endast inom ramen för de tillbudsständer resurserna.

17 §. I paragrafen ingår de allmänna krav som skall ställas på anläggningarna, verksamheten vid dem och deras verksamhetsmiljö. Målet är att mjölken och de mjölkbaserade produkterna hela tiden skall vara så bra som möjligt under alla produktions- och hanteringskedan och att de skall uppfylla de livsmedelshygieniska kraven i den föreslagna lagen.

De detaljerade kraven för anläggningarna, deras miljö, utrustning och verksamhet meddelas genom jord- och skogsbruksministeriets beslut. Kraven skall överensstämma med mjölkdirektivet. Om jord- och skogsbruksministeriets befogenhet att meddela föreskrifter stadgas i 49 §.

I enlighet med mjölkdirektivet skall på produktionsanläggningar som tillverkar sådana produkter där en del av mjölkens beståndsdelar har ersatts med andra än mjölkbaserade pro-

dukter ställas samma krav som på anläggningar som hanterar mjölk. Ett stadgande om detta föreslås i 2 mom.

För att säkerställa den livsmedelshygieniska kvaliteten på de råvaror som anläggningarna använder ingår i 3 mom. ett förbud för anläggningarna att ta emot och använda mjölk och mjölkbaserade produkter som strider mot bestämmelserna.

18 §. I paragrafen föreslås att rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter i samband med tillverkningen eller förpackningen eller före transporten skall märkas för identifiering eller förses med hälsomärke.

Avsikten är att enskilda partier rå mjölk som avhämtas från en enhet inte skall behöva märkas, eftersom detta är tekniskt omöjligt. Trots detta bör man alltid känna till från vilka produktionsenheter mjölken i varje separat behållare som används för uppsamlingstransporten kommer. Om det från en produktionsenhet eller annan mjölkförädlingsanläggning levereras rå mjölk för allmän konsumtion för att som sådan användas som livsmedel, skall förpackningarna förses med antingen ursprungs- eller hälsomärke beroende på om de är avsedda för lokal försäljning eller för att saluföras inom hela EES-området.

Målet med stadgandet är också att ett transportpartis ursprung alltid skall vara känt i samband med råvarustransporter mellan anläggningarna. Av denna anledning skall partierna märkas för identifiering eller så skall de på annat sätt kunna identifieras på bestämmelseorten.

Enligt mjölkdirektivet skall produkter som omfattas av direktivet vara försedda med ett hälsomärke som innehåller uppgifter om avsändarland, anläggningens godkännandenummer och en samfundsbezeichnung. I paragrafen har detta krav beaktats. Hälsomärke får inte användas av de anläggningar som har rätt att leverera sina produkter endast till marknaden i hemlandet eller den lokala marknaden.

Närmare föreskrifter om märkningen av förpackningar och transportpartier meddelas genom jord- och skogsbruksministeriets beslut på grundval av bemyndigandet i 49 §.

Anläggningarnas egenkontroll

19 §. Mjölkdirektivet förutsätter att anlägg-

ningarna själva kontinuerligt övervakar sin hygien. Avsikten med den föreslagna lagen är i enlighet med detta att ge anläggningarna själva ett betydande ansvar för ordnandet av den kontinuerliga tillsynen över livsmedelshygienen. Samtidigt blir den kommunala övervakningsmyndighetens huvudsakliga uppgift att följa att anläggningarna genomför egenkontrollen.

I enlighet med mjölkdirektivets bestämmelser om egenkontroll föreslås i 1 mom. att anläggningarna själva skall förhindra att det uppkommer sådana missförhållanden i fråga om livsmedelshygienen som medför hälsorisker. För att anläggningarna skall klara av denna uppgift på ett så bra och tillförlitligt sätt som möjligt skall på deras bekostnad utarbetas och tillämpas ett egenkontrollsystem som den kommunala övervakningsmyndigheten godkänner. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall bistå den kommunala övervakningsmyndigheten vid godkännandet av ett egenkontrollsystem, om övervakningsmyndigheten så begär. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel åläggs denna skyldighet av den anledningen att godkännandet av egenkontrollsystemen kan kräva specialsakkunskap för vissa anläggningars del.

I 2 mom. föreslås ett stadgande om att den kommunala övervakningsmyndigheten alltid skall ha tillgång till resultaten av egenkontrollen. Anläggningarna skall omedelbart meddela övervakningsmyndigheten missförhållanden som konstateras vid anläggningen och som kan medföra men för hälsan. I 2 mom. föreslås dessutom ett stadgande om att en anläggning skall dra bort från marknaden sådan mjölk och sådana mjölkbaserade produkter som kan medföra allvarliga risker för människans hälsa. Detta föreslås av den anledningen att mjölken och de mjölkbaserade produkterna kan genomgå sådana livsmedelshygieniska förändringar som kan framträda först när mjölk- eller produktpartiet redan har levererats från anläggningen till marknaden.

De närmare föreskrifter om egenkontrollsystemet som förutsätts i mjölkdirektivet meddelas genom jord- och skogsbruksministeriets beslut. Ett stadgandet med ett sådant bemyndigande finns i 49 §. I egenkontrollsystemet skall definieras de punkter inom anläggningens produktionslinjer där det kan uppstå betydande livsmedelshygieniska förändringar i livsmedlet eller i råvaran. Till egenkontrollsystemet hör att följa dessa kritiska punkter, att registrera och

anmäla avvikelser samt att rätta till missförhållanden. Systemets innehåll och omfattning skall vara beroende av anläggningens storlek och verksamhetens natur. Som egenkontrollsystem kan godkännas anläggningens eget kvalitetskontrollprogram eller en del av det.

20 §. I 1 mom. föreslås att en anläggning skall vara skyldig att på produktionsenheten och vid behov på anläggningen på egen bekostnad ta prov av rå mjölk som den mottagit och undersöka dem. På grundval av resultaten övervakas att den råa mjölken uppfyller de bakteriologiska, kemiska och fysikaliska krav som ställs på den. I paragrafen föreslås dessutom att anläggningen skall ta prov av mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter och undersöka dessa prov för säkerställande av deras livsmedelshygieniska kvalitet. Säkerställande innebär också att man samtidigt konstaterar att produkterna överensstämmer med de uppställda villkoren.

Till hygienkontrollen på produktionsenheten och hälsokontrollen av dess djur ansluter sig som en väsentlig del kontroll av egenskaperna hos den producerade råa mjölken. Av denna anledning föreslås i 2 mom. ett stadgande enligt vilket en anläggning skall meddela den kommunala övervakningsmyndigheten undersökningsresultat i fråga om rå mjölk som den har mottagit i sådana fall då mjölken enligt undersökningsresultaten inte uppfyller kvalitetskraven.

Transport och förvaring

21 §. Mjölk och mjölkbaserade produkter förstörs i allmänhet lätt och snabbt. Till förstörelsen bidrar både mikrobsmitta som drabbat mjölken och produkterna och temperaturen i deras förvaringsmiljö och förvaringstiden. Den livsmedelshygieniska kvaliteten försämras lätt just under transporten och förvaringen när mjölken och produkterna kan smutas ned eller temperaturen vara för hög. Av denna anledning föreslås i paragrafen ett stadgande om att mjölk och mjölkbaserade produkter skall transporteras och förvaras så att deras livsmedelshygieniska kvalitet hela tiden är hög.

När mjölk eller mjölkbaserade produkter transporteras eller förvaras i sådana kärl eller behållare där det har funnits andra ämnen än rena livsmedel kan de behäftas med skadliga

främmande ämnen. Av denna orsak stadgas i 2 mom. att för transport och förvaring av mjölk och mjölkbaserade produkter får endast med den kommunala övervakningsmyndighetens tillstånd användas andra behållare eller tankar än sådana som används för transport och förvaring av oklanderliga livsmedel.

Närmare föreskrifter om transport och förvaring meddelas genom jord- och skogsbruksministeriets beslut med stöd av 49 § i den föreslagna lagen.

5 kap. Tillsyn

Tillsyn över anläggningar

22 §. I paragrafen stadgas om kommunens skyldighet att utöva tillsyn över verksamheten hos anläggningarna inom sitt område och om anläggningarnas skyldighet att lämna hjälp.

Tillsynen över anläggningarna förutsätter att anläggningen lämnar tillsynsmyndigheterna den hjälp de behöver för den praktiska övervakningen samt upplåter de omklädningsrum och andra lokaler som behövs för övervakningen. Övervakningen förutsätter att en representant för anläggningen vid behov förevisar anläggningen och produktionslokalerna för tillsynsmyndigheten och ser till att tillsynsmyndigheten får tillträde till alla punkter som skall övervakas.

23 §. Den provtagning och undersökning av prov som behövs för tillsynen sker på tillsynsmyndighetens bekostnad. Provtagningen får dock enligt 25 § ske utan ersättning. Myndighetstillsynen stöder anläggningens egenkontrollsystem och därmed anläggningens hela verksamhet.

Allmänna stadganden om tagning och undersökning av prov på livsmedel ingår i de stadganden som har utfärdats med stöd av livsmedelslagen. De kan mycket väl tillämpas också på prov enligt den föreslagna lagen. Ett hänvisningsstadgande om detta tas in i 2 mom. De stadganden som gäller prov på livsmedel ingår i provtagningsförordningen (385/83). Om de laboratorier där proven undersöks stadgas i 55 §.

Tillsynsmyndigheternas rätt att få information och utföra inspektion

24 §. En förutsättning för tillsynen är att

tillsynsmyndigheterna av näringsidkaren och andra personer, som omfattas av stadgandena i den föreslagna lagen, får den information som behövs för tillsynen. Till denna information hör t.ex. de iakttagelser som har gjorts och de mättings- och undersökningsresultat som har erhållits i samband med anläggningens egenkontroll samt uppgifter om de produktions- och förädlingsmetoder som används vid anläggningen. Det föreslås att ett stadgande om skyldighet att lämna information tas in i 1 mom. Tillsynsmyndighetens rätt till information skall endast gälla sådan information som är av betydelse med tanke på tillsynen enligt den föreslagna lagen. Informationen skall lämnas inom en av tillsynsmyndigheten fastställd skälig tid.

Också andra statliga och kommunala myndigheter, såsom hälsoskydds- och byggnadstillsynsmyndigheterna, kan förfoga över sådan information som är av betydelse för tillsynen över att den föreslagna lagen iakttas. För att tillsynen skall vara effektiv och t.ex. överlappande undersökningar kunna undvikas föreslås att tillsynsmyndigheterna enligt den föreslagna lagen skall ha rätt att få för tillsynen behövlig information också av dessa andra myndigheter.

25 §. Tillsynen förutsätter att tillsynsmyndigheten får tillträde till de lokaler där verksamheten bedrivs och kan göra inspektioner och undersökningar där samt ta de prov som behövs för tillsynen. Ett stadgande som ger rätt till detta föreslås i 1 mom.

Mjölkdirektivet förutsätter att experter från kommissionen gör inspektioner i medlemsstaterna för att säkerställa att direktivet tillämpas på behörigt sätt. Inspektionerna utförs i samarbete med behöriga myndigheter i medlemsstaten.

Enligt artikel 108 och 109 i EES-avtalet övervakar EFTA:s övervakningsmyndighet att skyldigheterna enligt avtalet uppfylls i EFTA-staterna. Övervakningsförfarandena skall stämma överens med de övervakningsförfarandena som EG tillämpar. De bestämmelser i direktiven som gäller EG:s inspektörer gäller således också de inspektörer som tjänstgör hos EFTA:s övervakningsmyndighet. EES-avtalet förutsätter att också de tjänstemän som tjänstgör hos EFTA:s övervakningsmyndighet skall ha tillträde till anläggningarna för att utföra inspektioner. Ett stadgande om detta föreslås i 2 mom.

26 §. I paragrafen stadgas att anläggningar-

nas skyldighet att lämna hjälp samt myndigheternas rätt att få information och utföra inspektion också gäller inspektioner på produktionsenheter.

Föreskrifter och förbud

27 §. Om en anläggning eller en produktionsenhet eller verksamheten där inte uppfyller kraven i den föreslagna lagen skall den kommunala övervakningsmyndigheten ge en uppmaning om att bristen skall avhjälpas. När hälsoskäl förutsätter det skall övervakningsmyndigheten härvid kunna meddela sådana föreskrifter och förbud som behövs för förebyggande av hälsorisker.

Föreskrifterna eller förbudet kan t.ex. gälla användningen av en maskin, anordning eller ett produktionsutrymme. Det kan vara i kraft tills bristen har avhjälpats.

Avsikten är att det föreslagna stadgandet skall tillämpas t.ex. i sådana situationer där den mjölk eller mjölkbaserade produkt som hanteras på grund av en störning i processen vid anläggningen har hamnat i beröring med ett sådant ämne att produktens livsmedelshygieniska kvalitet försämras eller där produkten på grund av att kylningsanordningen har gått sönder inte har förvarats tillräckligt kallt. De föreskrifter och förbud som meddelas skall basera sig på den information som står till övervakningsmyndighetens förfogande och som myndigheten har skaffat samt stå i rätt relation till omfattningen och betydelsen av den rättsliga nyttighet som äventyras.

Innehållet i det föreslagna stadgandet överensstämmer med vad som för närvarande i hälsovårdslagen stadgas om hälsovårdsmyndigheternas befogenheter att meddela föreskrifter för förebyggande av uppkomsten av hälsorisker. Enligt 82 § hälsovårdslagen har hälsovårdsnämnden rätt att med stöd av undersökning som verkställt av hälsovårdsmyndighet meddela föreskrifter vilka är nödvändiga för avvärjande av hälsofara.

28 §. I paragrafen stadgas om den kommunala övervakningsmyndighetens möjlighet att förbjuda att rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller en mjölkbaserad produkt används som livsmedel eller vid tillverkningen av livsmedel, om de eller de förhållan-

den under vilka de har hanterats inte överensstämmer med lagen.

När hälsoskäl förutsätter det skall övervakningsmyndigheten kunna bestämma vad som skall ske med produkterna i fråga. När föreskrifterna meddelas bör strävan vara att näringsidkaren kan utnyttja produkterna på ett så ekonomiskt sätt som möjligt med tanke på undvikande av hälsorisker. Produkter som inte är tjänliga som livsmedel kan ofta ännu användas t.ex. som djurfoder.

29 §. Brådskannde åtgärder krävs i sådana situationer där hälsoskador redan har konstaterats eller där uppkomsten av en hälsoskada, om situationen får fortgå, är så uppenbar att det inte går att vänta på att den kommunala övervakningsmyndigheten skall sammanträda för att fatta beslut. Härvid skall den kommunala tjänsteinnehavare som övervakar anläggningen eller som enligt 11 § 1 mom. utför inspektion av hygien i produktionsenheten kunna meddela de föreskrifter och förbud för förebyggande av hälsoskador som situationen förutsätter. Sådana situationer är t.ex. att smutsvatten från ett söndrigt avloppsrör har runnit över en mjölkbaserad produkt eller att det har konstaterats att produkten har förfarits eller innehåller något giftigt ämne.

Den tjänsteinnehavare som har meddelat föreskrifterna eller förbudet skall utan dröjsmål meddela den kommunala övervakningsmyndigheten detta. Efter att myndigheten har fått meddelandet kan den besluta om fortsatta åtgärder.

30 §. I paragrafen stadgas om övervakningsmyndighetens skyldighet att höra näringsidkaren innan en föreskrift eller ett förbud som gäller anläggningen eller produktionsenheten meddelas.

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

31 §. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall kunna förena en föreskrift eller ett förbud som meddelats med stöd av 27—29 §§ med vite eller hot om att en åtgärd som parten inte har vidtagit vidtas på hans bekostnad. De allmänna stadgandena om administrativt vite samt om hot om tvångsutförande och avbrytande ingår i viteslagen (1113/90), som därför i övrigt skall tillämpas på dylika fall.

Omhändertagande

32 §. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall kunna omhänderta rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller en mjölkbaserad produkt, om de eller de förhållanden under vilka de har hanterats har varit sådana att det finns skäl att misstänka att livsmedlen i fråga medför direkta hälsorisker och de andra möjligheter som står till övervakningsmyndighetens förfogande inte kan anses tillräckliga för att säkerställa att produkterna i fråga inte används som livsmedel.

Omhändertagande skall användas som en sista metod om situationen bedöms vara så allvarlig att inte övervakningsmyndighetens föreskrift eller förbud ens förenade med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande är ett tillräckligt effektivt sätt att hindra att en produkt som har konstaterats eller misstänks medföra direkta hälsorisker kommer ut på marknaden.

I brådskande fall skall också den kommunala tjänsteinnehavare som övervakar anläggningen kunna fatta beslut om omhändertagande.

33 §. Paragrafen innehåller noggranna stadganden om omhändertagningsförfarandet. Avsikten med dem är att trygga näringsidkarens rättsskydd.

Förvaring och användning av omhändertagen egendom

34 §. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall fatta beslut om hur den omhändertagna egendomen skall förvaras och användas. Myndigheten kan ha svårt att hitta en lämplig förvaringsplats för den omhändertagna egendomen, t.ex. lämpliga kalla förvaringsutrymmen, någon annanstans än vid anläggningen i fråga. Därför skall egendomen också kunna förvaras vid anläggningen. Egendomen skall märkas eller förvaringsutrymmet förseglas eller märkas så att den omhändertagna egendomen utan svårigheter kan skiljas från anläggningens övriga egendom.

Den omhändertagna egendomen skall kunna undersökas för att den livsmedelshygieniska kvaliteten skall kunna utredas. Beslutet om hur egendomen skall användas skall fattas genast

efter att den har omhändertagits eller, om ovan avsedda undersökningar är nödvändiga, genast när undersökningsresultaten är klara. Beroende på de hygieniska förutsättningarna till följd av egendomens livsmedelshygieniska kvalitet kunde egendomen t.ex. användas som livsmedel på så sätt upphettad eller bearbetad på något annat sätt att de livsmedelshygieniska brister som egendomen hade avhjälpes, användas som djurfoder eller i extrema fall förstöras.

När beslutet om förvaring och användning av omhändertagen egendom fattas skall den kommunala övervakningsmyndigheten förfara så att den ekonomiska förlust som omhändertagandet och andra åtgärder i samband därmed åsamkar den som äger egendomen blir så liten som möjligt med beaktande av egendomens livsmedelshygieniska kvalitet och de användningsändamål som denna möjliggör.

Det skall i första hand ankomma på näringsidkaren i fråga att vidta de åtgärder som myndigheten bestämmer. Om näringsidkaren inte inom utsatt tid vidtar åtgärderna, skall den kommunala övervakningsmyndigheten kunna förordna att åtgärderna skall vidtas av någon annan.

35 §. Med stöd av tvångsmedelslagen (450/87) kan förundersökningsmyndigheten ta egendom i beslag bl.a. om det finns skäl att anta att den kan ha betydelse som bevis i brottmål eller att en domstol förklarar den förbruten. Egendomen skall säljas om den lätt förfars eller förflyktigas, om den snabbt sjunker i värde eller om det är synnerligen dyrt att vårda den. Beslut om att egendomen skall säljas fattas av chefen för polisdistriktet.

I paragrafen föreslås stadganden om att livsmedel som avses i denna lag skall kunna säljas endast för det ändamål som den kommunala övervakningsmyndighet som övervakar anläggningen i fråga godkänner och att de, om hälsoskäl så kräver, skall förstöras i stället för att säljas. På detta sätt kan det säkerställas att den beslagtagna egendomen används för ett ändamål som överensstämmer med den livsmedelshygieniska kvaliteten.

36 §. I paragrafen stadgas om förfarandet med omhändertagna eller beslagtagna livsmedel som avses i denna lag i sådana fall då åtal om brott mot den föreslagna lagen inte väcks eller domstolen inte förklarar den beslagtagna egendomen förbruten. Den kommunala övervakningsmyndighet som övervakar anläggningen skall bestämma om användningssättet, om

egendomens livsmedelshygieniska kvalitet är så dålig att egendomen inte som sådan kan överlätas till ägaren.

Återkallande av godkännande av en anläggning

37 §. Om förhållandena eller verksamheten vid en anläggning inte uppfyller de krav som ställs i lagen och med stöd av den, och har bristen trots uppmaning från övervakningsmyndighetens sida inte avhjälpats, skall den kommunala övervakningsmyndigheten ålägga anläggningen att avhjälpa missförhållandet i fråga.

Om bristen är så allvarlig att hälsoskäl förutsätter att verksamheten vid anläggningen avbryts för den tid bristen avhjälpas, skall den myndighet som godkänt anläggningen kunna återkalla godkännandet av anläggningen antingen helt eller delvis tills de ändringar som övervakningsmyndigheten kräver har utförts. Om uppmaningen inte har följts inom utsatt tid, skall godkännandet av anläggningen återkallas. En med tanke på faran skälig tid skall reserveras för avhjälpandet av bristen.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel fungerar som den nationella myndighet enligt EES-avtalet som inför EFTA:s övervakningsmyndighet ansvarar för att anläggningarna övervakas i enlighet med EES-avtalet. Därför bör anstalten för veterinärmedicin och livsmedel ha befogenheter att vid behov uppmana den kommunala övervakningsmyndigheten att vidta åtgärder för att återkalla godkännandet av en anläggning, om anläggningen inte uppfyller kraven i den föreslagna lagen och den kommunala övervakningsmyndigheten inte har tagit initiativ till åtgärderna i fråga. Närmast kommer sådana fall i fråga där det vid en inspektion som anstalten för veterinärmedicin och livsmedel har utfört har visat sig finnas brister i anläggningens verksamhet, men den kommunala övervakningsmyndigheten ändå har tolkat de krav som ställs på anläggningen så att den anser att anläggningen uppfyller dessa krav.

Tillsynen över de stadganden som gäller vatten och hälsotillståndet hos personalen

38 §. Om de krav som ställs på det vatten

som används vid anläggningarna och produktionsenheterna samt på personalens hälsotillstånd stadgas enligt den föreslagna lagens 3 § i hälsovårdslagen när det gäller sådant vatten som används vid anläggningarna och produktionsenheterna och i lagen om smittsamma sjukdomar när det gäller personalens hälsotillstånd. För att anläggningen eller produktionsenheten och verksamheten där skall kunna övervakas som en helhet på det sätt som direktivet förutsätter, bör den myndighet som enligt det föreslagna direktivet övervakar anläggningarna och produktionsenheterna också kontrollera att vattnet vid anläggningen och produktionsenheten samt personalens hälsotillstånd och hygien uppfyller kraven i respektive lag. Om kraven inte uppfylls, skall de tillsynsmyndigheter som avses i den föreslagna lagen kunna vidta de åtgärder som nämns i detta kapitel för att få bristerna avhjälpata.

6 kap. Ändringssökande

Rättelseyrkande och besvär

39 och 40 §§. Ändring i beslut som hälsovårdsnämnden i kommunen har fattat med stöd av lagen om mjölkkontroll skall, beroende på fallet, kunna sökas antingen hos landsbygdsnäringsnämnden eller hos länsstyrelsen. Det föreslås att systemet för sökande av ändring ändras så att det blir så enhetligt som möjligt med ändringssökandet enligt de övriga författningarna som gäller livsmedelshygien och miljöhygien. Det föreslagna systemet för ändringssökande består av ett förfarande för framställande av rättelseyrkande och av besvär hos länsrätten.

Om den kommunala nämnden eller något annat kommunalt organ med flera medlemmar i enlighet med 7 § har överfört sina befogenheter enligt lagen på en enskild myndighet, skall ändring i denna myndighets beslut sökas genom att rättelseyrkande framställs hos organet. I paragrafen stadgas dessutom om det förfarande som skall iaktas när ett rättelseyrkande framställs. Ändring i organets beslut kan sökas genom besvär hos länsrätten.

Ändring i ett beslut som den kommunala nämnden eller det kommunala organet med flera medlemmar har fattat med stöd av den föreslagna lagen skall kunna sökas genom besvär hos länsrätten. Besvärstiden skall vara

30 dagar från det beslutet har delgivits. Vid anförande av besvär skall vad som stadgas om sökande av ändring i förvaltningsärenden iakttagas. Ändring i länsrättens beslut kan sökas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Ändring i beslut som andra myndigheter som avses i den föreslagna lagen än kommunala myndigheter har fattat skall kunna sökas enligt vad som särskilt stadgas om dem.

Verkställighet

41 §. I de beslut som nämns i paragrafen skall enligt den kunna bestämmas att beslutet skall iakttagas trots att ändring sökts, om inte besvärinstansen eller den myndighet som behandlar rättelseyrkandet bestämmer något annat. Till de beslut om vilka det kan bestämmas att de skall verkställas genast hör bl.a. föreskrifter och förbud som meddelas på grund av konstaterade hygieniska brister i en anläggnings verksamhet, beslut i ärenden som gäller vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande, beslut om omhändertagande samt återkallande av godkännande av en anläggning.

När beslut som gäller produkter vilka skall användas som livsmedel och de förhållanden under vilka produkterna bereds och hanteras meddelas kan verkställigheten av besluten ofta inte vänta den tid som sökandet av ändring kräver för att risken för att livsmedlen skall förfaras och hälsoriskerna skall kunna undvikas. Enligt paragrafens 2 mom. skall besvärinstansen behandla ärendet som brådskande.

7 kap. Straffstadganden

Straffstadganden

42 §. I paragrafens 1 mom. stadgas att den som uppsåtligen eller av vårdslöshet bryter mot den föreslagna lagen skall straffas med böter eller fängelse i högst sex månader.

Om förseelsen med tanke på helheten är uppenbart ringa, behöver tillsynsmyndigheten enligt paragrafens 2 mom. inte anmäla förseelsen till förundersökningsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten behöver t.ex. inte anmäla en mindre försummelse som inte medför några hälsorisker. Stadgandet hindrar inte att någon

annan, t.ex. den eventuella målsäganden, anmäler förseelsen till förundersökningsmyndigheten.

För att undvika en kumulation av straffrättsliga påföljder föreslås i 3 mom. ett stadgande enligt vilket den som bryter mot ett förbud eller en förpliktelse som har förenats med vite inte kan dömas till straff för samma brott.

43 §. Den som bryter mot tystnadsplikten enligt 46 § i den föreslagna lagen skall straffas med böter eller fängelse i högst sex månader. Gärningen är ett målsägandebrott för vilket allmänna åklagaren inte får väcka åtal, om inte målsäganden anmäler brottet för åtal.

Straffstadgandet i 1 mom. skall inte tillämpas på tjänstemän eller offentligt anställda arbetstagare. Om brott mot tystnadsplikten stadgas för deras del i 40 kap. 5 § strafflagen. Ett hänvisningsstadgande om detta föreslås i paragrafens 3 mom.

Förverkandepåföljd

44 §. I paragrafen stadgas om förverkandepåföljden till följd av brott mot den föreslagna lagen. Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller en mjölkbaserad produkt som har hanterats, transporterats, importerats eller exporterats i strid med den föreslagna lagen kan enligt 1 mom. dömas förbruten till staten.

Om när den ekonomiska fördel som brottet medför och de föremål eller annan egendom som använts för brottet skall dömas förbrutna till staten stadgas i 2 kap. 16 § strafflagen. I den föreslagna paragrafens 2 mom. ingår ett hänvisningsstadgande om detta.

8 kap. Särskilda stadganden

Avgifter

45 §. I paragrafen uppräknas de av kommunens prestationer för vilka kommunen kan uppbära avgift. Kommunen skall fastställa avgiften så att den motsvarar de totala kostnader som åsamkas kommunen. Avgifterna skall få indrivnas utan särskild dom eller särskilt beslut. Enligt en allmän princip som iakttagas inom den kommunala förvaltningen är den allmänna kommunala hälsoövervakningen

samt förebyggandet och avskaffandet av hälsorisker i samband med den verksamhet som sker på myndighetens bekostnad. I fråga om anläggningarna skall tillsynen således i princip vara avgiftsfri för anläggningarna. Enligt den föreslagna lagen kan kommunen dock uppbära en avgift för tillsynen över en anläggning i sådana fall då tillsyn som föranleds av export till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på yrkande av mottagarlandet förutsätter en mera omfattande tillsyn än normalt.

I dag utövas tillsynen över anläggningarnas verksamhet med stöd av hälsovårdslagen. Kommunerna uppbär ingen avgift för tillsynen.

Avgifterna för de inspektioner som statliga myndigheter utför med stöd av den föreslagna lagen bestäms enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92), om inte något annat följer av EES-avtalet.

De avgifter som med stöd av lagen om grunderna för avgifter till staten uppbärs för inspektioner är offentligrättsliga prestationer, i fråga om vilka avgiften bestäms enligt prestationens självkostnadsvärde. Systemet enligt lagen om grunderna för avgifter till staten förutsätter att indelningen i offentligrättsliga och övriga prestationer görs genom beslut av ministeriet i fråga, i detta fall jord- och skogsbruksministeriet. Ministeriet beslutar också om vilka prestationer som skall prissättas enligt självkostnadsvärdet och för vilka ett fast pris skall uppbäras. Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel bär för närvarande upp en avgift för import- och exportkontroller av mjölkprodukter. Om avgiften bestäms i jord- och skogsbruksministeriets beslut om avgifter för prestationer som anstalten för veterinärmedicin och livsmedel tillhandahåller (626/93).

Beträffande avgifter som uppbärs för import- och exportkontroller skall utöver lagen om grunderna för avgifter till staten dessutom bestämmelserna i protokoll 10 i EES-avtalet om förfarandet vid kontroller iakttas.

Tystnadsplikt

46 §. För att näringsidkarna skall skyddas från att de uppgifter som har kommit fram vid inspektioner och övrig övervakning skall spridas ut till och användas av obehöriga föreslås ett stadgande om tystnadsplikt. Tystnadsplikt-

en skall gälla alla dem som vid övervakningen av att den föreslagna lagen iakttas eller vid utförandet av undersökningsuppgifter eller andra uppgifter som hänför sig till övervakningen har fått kännedom om en enskild persons eller ett samfunds ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskild persons personliga omständigheter.

Tystnadsplikten hindrar inte att uppgifter och handlingar som övervakningen kräver ges till tillsynsmyndigheterna eller till åklagar-, polis- och tullmyndigheterna för utredande av brott eller till den myndighet som behandlar sökande av ändring. Det föreslås dessutom att nämnda uppgifter och handlingar skall kunna ges till utländska organ och inspektörer, om ett internationellt avtal som Finland har antagit förutsätter det. De inspektioner enligt EES-avtalet som EFTA:s övervakningsmyndighet utför kan eventuellt förutsätta att information ges om någonting som annars skall hemlighållas. I artikel 122 i EES-avtalet ingår bestämmelser om tystnadsplikten för de avtalslutande parterna.

Anläggningsregister

47 §. Enligt mjölkdirektivet skall i varje medlemsstat föras ett riksomfattande register över alla godkända anläggningar. I paragrafen föreslås att anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall föra detta register.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall också ge varje anläggning ett nummer, som skall användas i behövliga intyg samt på produkterna för underlättande av övervakningen. Anläggningsnumreringen och det riksomfattande registret förutsätter att den kommunala övervakningsmyndigheten för ett register över de anläggningar den godkänner. Myndigheten bör anmäla dessa till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel så att de kan införas i det riksomfattande registret. I det riksomfattande registret bör också kunna införas andra uppgifter som behövs för övervakningen och de inspektioner som EFTA:s övervakningsmyndighet utför, såsom anläggningens produktionsinriktning, produktionens storleksklass och uppgifter om mjölkkontroll och den livsmedelshygieniska nivån vid anläggningen.

Statsandel

48 §. På den verksamhet som kommunen

ordnar med stöd av den föreslagna lagen skall lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92) tillämpas.

I 6 § lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården stadgas om innehållet i den riksomfattande planen för ordnande av social- och hälsovården. Enligt paragrafens 1 mom. 1 och 2 punkt skall planen innehålla målen och anvisningarna för ordnandet av social- och hälsovården samt de föreskrifter som meddelas med stöd av lagens fullmaktsstadgande. Målen, anvisningarna och föreskrifterna är fast kopplade till serviceverksamheten inom social- och hälsovården.

När lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården stiftades ändrades samtidigt flera lagar inom miljöhygienens område så att fastän den nämnda lagen i övrigt skall tillämpas på den verksamhet som kommunen ordnar med stöd av dessa lagar skall 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten inte tillämpas. Detta beror på att miljöhygien inte är sådan serviceverksamhet som riktar sig till individen så som hälso- och sjukvården i allmänhet, utan huvudsakligen består av administrativa uppgifter och tillsynsuppgifter. Det är inte ändamålsenligt att ovan nämnda stadganden om den riksomfattande planens mål, anvisningar och föreskrifter tillämpas på dem. Stadganden om en motsvarande avvikelse föreslås i paragrafens 2 mom.

Närmare bestämmelser

49 §. Det föreslås att de detaljerade bestämmelserna i de direktiv som gäller mjölk och mjölkbaserade produkter samt i de beslut som hänför sig till dem skall införas genom beslut av jord- och skogsbruksministeriet. Direktiven och de beslut som hänför sig till dem innehåller noggranna bestämmelser bl.a. om produktionsenheterna, anläggningarna, hanteringen av mjölk och mjölkbaserade produkter samt de livsmedelshygieniska krav som ställs på deras kvalitet. I direktiven och besluten finns dessutom bestämmelser om registrering av produktionsenheter och anläggningar, tillsyn, tagning och undersökning av prov samt märkning av mjölk och mjölkbaserade produkter.

Det bemyndigande att meddela föreskrifter som i 1 mom. föreslås för jord- och skogsbruksministeriet skall uttryckligen vara bundet till verkställigheten av EES-avtalet. Andra fö-

reskrifter än de som verkställigheten av direktiven förutsätter kan således inte meddelas.

Bestämmelserna om produktionsenheter omfattar allmänna hygieniska krav, krav som gäller skötseln av utrustning och anordningar samt hygieniska krav som gäller mjölkning. Bestämmelserna gäller också registrering av produktionsenheter och ordnande av inspektioner av de hygieniska förhållandena.

Föreskrifter om uppvärmning av mjölk skall meddelas genom jord- och skogsbruksministeriets beslut. De skall gälla såväl värmebehandling som termisering. Detaljerade föreskrifter skall meddelas om det tekniska utförandet av värmebehandlingen. I dem fastställs bl.a. tids- och temperaturvärdena i anslutning till pastörisering, ultrapastörisering och sterilisering. Ministeriets beslut skall också innehålla krav i fråga om hygien, tid och temperaturer när det gäller förvaring och insamling av mjölk.

Genom jord- och skogsbruksministeriets beslut skall också meddelas närmare föreskrifter om godkännandet av anläggningar och de tekniska kraven på dem samt de livsmedelshygieniska kraven i fråga om hela verksamheten. I ministeriets beslut uppställs dessutom villkoren för när en anläggning som i liten skala tillverkar mjölkbaserade produkter i samband med godkännandet skall kunna medges undantag från de allmänna kraven.

De detaljerade bestämmelserna om tillsyn över och inspektion av anläggningarna skall t.ex. innehålla krav i anslutning till egenkontroll och inspektionsintervaller.

Villkor som gäller tillsynsmyndighetens behörighet kan uppställas genom beslut av ministeriet endast om detta följer av EES-avtalet. Tills vidare ställer EES-avtalet inte direkt några sådana behörighetskrav utöver vad som föreslås stadgat i lagen. EG har dock ett särskilt direktiv som gäller veterinära kontroller av produkter av animaliskt ursprung (89/662/EEG). Åtgärderna enligt direktivet skall vidtas av en veterinär. Det är möjligt att detta direktiv senare tas in i den finländska lagstiftningen.

En väsentlig del av tillsynen enligt direktivet består av regelbunden tagning och undersökning av prov av mjölk och mjölkbaserade produkter. Det sätt på vilket prov tas, förvaringen av proven och de undersökningsmetoder som används inverkar väsentligt på undersökningsresultaten. Det är viktigt att resultaten är korrekta och jämförbara sinsemellan obero-

de av var undersökningen har gjorts. Därför ges i synnerhet i besluten om förfarande noggranna anvisningar om analys- och testningsmetoderna. Avsikten är att anvisningarna om förfarandet enligt såväl direktiven som besluten om förfarande skall meddelas genom ministeriets beslut.

Bedömningen av den hygieniska kvaliteten på mjölk och mjölkbaserade produkter förutsätter förekomst av enhetliga kvalitetskriterier. Genom jord- och skogsbruksministeriets beslut meddelas bl.a. de mikrobiologiska gränsvärdena för mjölk och mjölkbaserade produkter samt gränsvärdena för cellhalten. Dessutom fastslås i beslutet den tillåtna variationsbredden i fråga om fryspunkten för samt de högsta tillåtna mängderna främmande ämnen i obehandlad mjölk.

I en bilaga till mjölkdirektivet uppställs krav som gäller hälsomärkning och märkning. Utgående från dessa krav kommer jord- och skogsbruksministeriet att meddela föreskrifter bl.a. om hälsomärkets innehåll och användning. Föreskrifter meddelas också om ansvarsfrågor i anslutning till märkningen och om rätten att använda märkning. Föreskrifterna skall gälla både märkning av transportpartier för identifiering och eventuella andra identifieringsförfaranden än direkt märkning. Anvisningar om intyg och handlingar meddelas i enlighet med mjölkdirektivet och mottagarländernas krav.

Begreppet anläggning i den föreslagna lagen omfattar uppsamlingscentraler, standardiseringscentraler, behandlingsanläggningar och förädlingsanläggningar. I mjölkdirektivet definieras alla dessa underbegrepp särskilt. Avsikten är att begreppen genom jord- och skogsbruksministeriets beslut skall definieras noggrannare i enlighet med direktivet på basis av det bemyndigande som finns i den föreslagna paragrafen.

Bemyndigandet att meddela föreskrifter i 2 mom. är inte bundet till verkställigheten av EES-avtalet. Detta beror på att mjölkdirektivet inte påverkar de nationella bestämmelserna om försäljning direkt från en enhet till konsumenten av rå mjölk och mjölkbaserade produkter. Ett villkor är dock att animalieproduktionsboskapen är fri från tuberkulos och brucellos och att de hygieniska förhållandena uppfyller de uppställda minimihälsokraven. Avsikten är att nationella föreskrifter om villkoren för försäljning av mjölk och mjölkbaserade produkter

direkt från producenten till konsumenten skall meddelas genom jord- och skogsbruksministeriets beslut.

Import och export

50 §. Paragrafen gäller import av rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter från andra EES-stater och från stater utanför EES. Enligt 1 mom. skall import vara tillåten, om varorna uppfyller jord- och skogsbruksministeriets krav och de handlingar som ministeriet bestämmer företes i samband med importen.

De krav som fastställs i ministeriets beslut skall gälla varornas livsmedelshygieniska kvalitet, hygienkraven för de förhållanden under vilka varorna hanteras och bereds samt de sundhetsintyg som hänför sig till dem.

I 2 mom. föreslås stadgat att jord- och skogsbruksministeriet skall kunna förbjuda import av rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter, om hälsoskäl kräver det. Ett hälsoskäl som kan komma i fråga är t.ex. att en sjukdomsepidemi har brutit ut i ursprungslandet och att sjukdomen är sådan som via livsmedlen kan angripa människor.

Enligt EES-avtalet får hinder inte uppställas för importen, om varorna uppfyller kraven i direktiven. I 3 mom. föreslås därför ett stadgande om att jord- och skogsbruksministeriet skall meddela de föreskrifter enligt 1 mom. och de förbud enligt 2 mom. som gäller varor som importerats från en EES-stat på det sätt som EES-avtalet förutsätter.

Till den del jord- och skogsbruksministeriets föreskrifter om importkraven gäller import från andra än EES-stater, dvs. från s.k. tredje land, bör det beaktas att även om bestämmelserna i de EG-direktiv som gäller förhållandena till tredje land inte skall tillämpas enligt EES-avtalet, får dock inte gynnsammare regler tillämpas för import från tredje land än de som följer av tillämpningen av avtalet.

Vid import av mjölk och mjölkbaserade produkter skall dessutom iakttagas kraven i lagen om djursjukdomar och i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Detsamma gäller export.

51 §. Rå mjölk, mjölk för tillverkning av

mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter skall kunna exporteras, om de uppfyller kraven i den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

Direktiven förutsätter att varor som exporteras till andra EES-stater skall märkas och åtföljas av ett handelsdokument eller, i en del fall, ett sundhetsintyg. Dessa är intyg på att produkten bl.a. i fråga om ursprung och de förhållanden under vilka den har hanterats och beretts överensstämmer med direktivet. Det föreslås att de bestämmelser i direktivet som gäller hälsomärkning och exporthandlingar skall införas genom ett beslut av jord- och skogsbruksministeriet.

I 3 mom. föreslås ett stadgande om att varor som exporteras till ett land utanför EES, i den omfattning som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer, skall uppfylla kraven i den föreslagna lagen och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och dessutom kraven i respektive mottagarland. Om mottagarstaten ställer lindrigare krav än vad som föranleds av den föreslagna lagen, behöver de produkter som exporteras inte uppfylla alla kraven enligt den föreslagna lagen. De produkter som exporteras skall dock vara sådana att de lämpar sig som livsmedel.

Jord- och skogsbruksministeriet skall vid behov meddela närmare föreskrifter om ordnandet av exportkontroller. Avsikten är att föreskrifterna närmast skall gälla exporthandlingarna och det förfarande med hjälp av vilket det kan säkerställas att de avtalsbestämmelser som gäller export iaktas.

Allmänna stadganden om import- och exportövervakningen

52 §. Import- och exportövervakningen skall skötas av tullmyndigheterna. Genom förordning kan stadgas att också andra statliga myndigheter övervakar importen och exporten. Det är närmast anstalten för veterinärmedicin och livsmedel som kan komma i fråga. Anstalten utför för närvarande import- och exportkontroller av mjölkprodukter.

I paragrafens 2 mom. föreslås ett stadgande om att importörerna och exportörerna skall ge den hjälp som behövs vid kontrollerna och vid provtagningen i samband därmed. Denna hjälp

kan t.ex. bestå av att visa vägen till de varupartier som skall genomgå kontroll, att flytta varorna så att de kan kontrolleras samt bistå vid provtagningen.

53 §. Med rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter som förkastas vid en import- eller exportkontroll skall förfaras på det sätt som den myndighet som utfört kontrollen bestämmer. En sådan åtgärd kan vara att varan återsänds, används för ett godtagbart ändamål eller att den förstörs. Den som importerar eller exporterar varan skall kunna välja mellan dessa alternativ, om inte hälsoskäl eller den övriga lagstiftningen ställer hinder i vägen.

I paragrafens 2 mom. föreslås stadgat att den myndighet som utför import- eller exportkontroller skall kunna ge någon annan i uppdrag att på importörens eller exportörens bekostnad utföra det som importören eller exportören har lämnat o gjort.

54 §. Kommunen skall ordna tillsynen över anläggningarna så att en anläggning, när EES-avtalet eller ett mottagarland utanför EES kräver det, övervakas och de sundhetsintyg som behövs för exporten utfärdas av en veterinär som står i tjänsteförhållande till kommunen eller samkommunen, beroende på om tillsynen enligt den föreslagna lagen sköts av kommunen eller samkommunen. Kommunerna och samkommunerna kan komma överens om att en veterinär i en annan kommun eller samkommun under tjänstemannaansvar skall sköta denna uppgift.

Syftet med det föreslagna lagrummet är att säkerställa att EES-avtalet verkställs och att tillsynen över anläggningen från myndigheternas sida har ordnats på det sätt som mottagarlandet förutsätter för säkerställande av anläggningens exportmöjligheter.

Om för exporten inte krävs något sundhetsintyg utan ett handelsdokument är tillräckligt, kan detta utfärdas också av någon annan myndighet som övervakar anläggningen än en veterinär.

Laboratorier

55 §. Paragrafen innehåller ett stadgande om godkännande av de nationella referenslaboratorierna enligt EES-avtalet och de laboratorier

som utför undersökningar enligt den föreslagna lagen.

Handräckning till myndigheter

56 §. Paragrafen innehåller ett stadgande om handräckning till polis och tullmyndigheter.

Andra internationella avtal

57 §. I 25, 49, 50, 51 och 54 §§ i den föreslagna lagen hänvisas till EES-avtalet eller EES. För att den föreslagna lagen inte enbart på grund av dessa hänvisningar skall behöva ändras i och med ett eventuellt finländskt medlemskap i Europeiska unionen, föreslås i paragrafen stadgat att vad som i den föreslagna lagen stadgas om EES-avtalet och EES på motsvarande sätt gäller andra internationella avtal som är förpliktande för Finland och dess medlemsstater. Ett eventuellt finländskt medlemskap i Europeiska unionen medför inga andra ändringar i den föreslagna lagen.

Närmare stadganden

58 §. Bemyndigandet att utfärda förordning och möjligheten till vidaredelegering till föreskrifter som meddelas genom jord- och skogsbruksministeriets beslut gäller utfärdandet av sådana administrativa stadganden och procedurstadganden som verkställigheten av lagen förutsätter. Stadganden som gäller kommunerna kan inte utfärdas med stöd av denna paragraf.

9 kap. Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

59—61 §§. Den föreslagna lagen ansluter sig till införandet av tilläggsprotokollet till EES-avtalet. Enligt tilläggsprotokollet träder mjölkdirektivet i kraft den 1 januari 1995. Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft samma dag. Om ikraftträdandet skall dock stadgas genom förordning, så att tidtabellen för godkännande av tilläggsprotokollet kan beaktas.

Genom den föreslagna lagen upphävs lagen om mjölkkontroll och lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter jämte senare ändringar.

Ärenden som har anhängiggjorts innan den

föreslagna lagen träder i kraft skall behandlas enligt de stadganden som gällde före denna tidpunkt, dvs. i enlighet med lagen om mjölkkontroll och lagen om kontroll av export och import av mjölkprodukter. I fråga om anläggningarnas ansökningar om godkännande skall dock hälsovårdslagen iakttas. En anläggning skall kunna anhålla om att ansökan om godkännande skall behandlas enligt den föreslagna lagen. På detta sätt kan det undvikas att anläggningen senare ytterligare måste godkännas med stöd av den föreslagna lagen.

Alla anläggningar skall inom en övergångsperiod som fastställs genom förordning fås i sådant skick att de uppfyller kraven i den föreslagna lagen. Övergångsperioden fastställs i enlighet med tilläggsprotokollet till EES-avtalet. Tilläggsprotokollet har när denna proposition avläts ännu inte slutligt godkänts.

De anläggningar som för närvarande är i drift har godkänts som livsmedelslokaler med stöd av hälsovårdslagen. Eftersom de redan har godkänts av en myndighet föreslås det att den kommunala övervakningsmyndigheten utan särskild ansökan skall konstatera att anläggningen är godkänd också enligt den föreslagna lagen, om den uppfyller kraven i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Ingen särskild ansökan om godkännande behöver då göras och inte heller någon avgift för sådant godkännande uppbäras.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Om de omständigheter som ansluter sig till införandet av den föreslagna lagen stadgas genom förordning.

Jord- och skogsbruksministeriet skall med stöd av 49 § i den föreslagna lagen meddela de föreskrifter som verkställigheten av direktiven förutsätter. Föreskrifterna skall bl.a. gälla de krav som ställs på anläggningarna och deras egenkontrollsystem samt myndighetstillsynen. Jord- och skogsbruksministeriet skall också meddela föreskrifter om förfarandet vid godkännande och registrering av anläggningar samt om sundhetsmärkningar och sundhetsintyg. Ministeriet skall också bestämma de livsmedelshygieniska kraven för mjölk och mjölk-

baserade produkter samt gränsvärdena för förekomsten av främmande ämnen.

I och med den föreslagna lagen måste vissa förordningar om mjölk och mjölkbaserade produkter som utfärdats med stöd av livsmedelslagen ändras så att de inte överlappar eller strider mot den föreslagna lagen.

3. Ikraftträdande

Det föreslås att lagen skall träda i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Avsikten är att den föreslagna lagen skall träda i kraft den 1 januari 1995.

Anläggningar skall omfattas av en särskild övergångsperiod, inom vilken de skall bringas i överensstämmelse med kraven i den föreslagna lagen. Om övergångsperioden skall stadgas genom förordning, eftersom också övergångsperiodsarrangemangen är kopplade till tilläggsprotokollet till EES-avtalet.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Mjölkhylgenlag

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

Lagens syfte och tillämpningsområde

1 §

Syftet med denna lag är att säkerställa den livsmedelshygieniska kvaliteten på mjölk som är avsedd som livsmedel och på produkter som härrör från den.

2 §

Denna lag tillämpas på sådan mjölk från kor, får, getter och bufflar som är avsedd för allmän konsumtion och på produkter som härrör från den. Lagen tillämpas även på produktion, hantering och lagring av samt partihandel med och transport av mjölk och produkter som härrör från mjölk innan de kommer ut i detaljhandeln. Lagen tillämpas dock inte på transport från partiaffär av mjölk eller produkter som härrör från mjölk.

Genom förordning kan stadgas att denna lag skall tillämpas på mjölk från andra djur än kor, får, getter och bufflar och produkter som härrör från den.

Förhållande till andra författningar och definitioner

3 §

Om de krav som gäller hälsotillståndet hos den personal som vid anläggningar och produktionsenheter hanterar mjölk och produkter som härrör från mjölk stadgas i lagen om smittsamma sjukdomar (583/86). Om kvaliteten på det vatten som används vid anläggningarna och produktionsenheterna stadgas i hälsovårdslagen (469/65).

Om bekämpande och förebyggande av djursjukdomar stadgas i lagen om djursjukdomar (55/80).

Om anteckningar på förpackningar med mjölk och produkter som härrör från mjölk stadgas i livsmedelslagen (526/41).

4 §

I denna lag avses med

1) *rå mjölk* sådan mjölk från ett eller flera djur som inte har uppvärmts till över 40 °C eller behandlats på annat motsvarande sätt,

2) *produktionsenhet* en enhet som håller en eller flera mjölkproducerande kor, får, getter eller bufflar,

3) *mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter* rå mjölk för förädling och fryst, värmebehandlad eller termiserad rå mjölk samt mjölk som har erhållits av rå mjölk genom borttagning eller tillsats av mjölkens naturliga beståndsdelar,

4) *värmebehandlad konsumtionsmjölk* pastöriserad, ultrapastöriserad eller steriliserad mjölk avsedd att säljas till konsumenter och till institutioner,

5) *värmebehandling* varje behandling genom uppvärmning så att mjölken omedelbart därefter reagerar negativt på fosfatatestet,

6) *termisering* uppvärmning av rå mjölk i minst 15 sekunder vid en temperatur mellan 57°C och 68°C som gör att mjölken reagerar positivt på fosfatatestet,

7) *mjölkbaserade produkter*

a) *mjölkprodukter*, varmed avses produkter vilkas ursprungliga råvara uteslutande är mjölk och till vilka endast har tillsatts ämnen som är nödvändiga för tillverkningen och som inte helt eller delvis har ersatt någon beståndsdel i mjölken, och

b) *sammansatta mjölkprodukter*, varmed avses produkter i vilka mjölk eller mjölkprodukter utgör en väsentligt del, antingen kvantitativt eller för att karakterisera produkten, och där ingen del ersätter eller avses ersätta någon mjölkbeståndsdel,

8) *anläggning* en uppsamlingscentral, standardiseringscentral, behandlingsanläggning eller förädlingsanläggning där rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller mjölkbaserade produkter behandlas, samt

9) *tillsynsmyndighet* jord- och skogsbruksministeriet, anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, länsstyrelsen, tullmyndigheterna och den kommunala övervakningsmyndigheten.

2 kap.

Myndigheter

Allmän verkställighet

5 §

Jord- och skogsbruksministeriet sköter verkställigheten av denna lag på riksnivå.

Tillsynsledningen och övervakningen

6 §

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel

leder tillsynen över att denna lag och med stöd av den utfärdade stadganden och bestämmelser iakttas, utom i fråga om kontrollen av animalieproduktionsdjurens hälsotillstånd.

Inom ett län ankommer ledningen och styrningen av tillsyn och inspektion enligt denna lag på länsstyrelsen.

7 §

Kommunen sköter övervakningen och inspektionen enligt denna lag inom sitt område, så som stadgas närmare i denna lag. Uppgiften sköts av en nämnd eller något annat organ med flera medlemmar, som kommunen förordnar och som nedan i denna lag kallas kommunal övervakningsmyndighet. Kommunfullmäktige kan besluta att organet kan överföra sin beslutanderätt på en tjänsteinnehavare som lyder under organet.

3 kap.

Krav på mjölk och mjölkbaserade produkter samt på produktionen av dem

Allmänna krav

8 §

Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter skall vara lämpliga för sitt ändamål och får inte ha några sådana egenskaper som är skadliga för människors hälsa.

9 §

Djur som används för mjölkproduktion får inte ha några sådana sjukdomar eller fel som väsentligen skulle kunna försämra mjölkens livsmedelshygieniska kvalitet eller sammansättning. Animalieproduktionsdjur eller djur som är inhysta tillsammans med dem får inte heller ha några sådana smittsamma sjukdomar som genom mjölken kan smitta människor.

10 §

På en produktionsenhet skall de lokaler där djuren är inhysta samt de lokaler där mjölk behandlas och utrustningen för behandling av mjölk vara lätta att hålla rena. De skall skötas så att den livsmedelshygieniska kvaliteten på den mjölk som produceras kan säkerställas. Mjölken skall hela tiden hanteras så att inga skadliga egenskaper uppkommer.

Från en produktionsenhet får inte som livsmedel överlåtas rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller mjölkbaserade produkter som inte motsvarar kraven i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Inspektion av produktionsenheter och animalieproduktionsdjur

11 §

Produktionsenheterna skall registreras och de skall regelbundet inspekteras för säkerställande av att vad som stadgas eller bestäms i denna lag eller med stöd av den iakttas. Kommunen sköter registreringen av produktionsenheterna samt ordnandet av den regelbundna inspektionen av dem.

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. är kommunen inte skyldig att sköta kontrollen av hälsotillståndet hos mjölkproducerande djur. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall dock sörja för eventuella fortsatta åtgärder som en anmälan av kommunalveterinären enligt 12 § 3 mom. förutsätter, såsom begränsning av eller förbud mot överlåtelse av mjölk från en enhet, om överlåtelsen inte redan har begränsats eller förbjudits genom ett förordnande som kommunalveterinären meddelat med stöd av lagen om djursjukdomar.

12 §

Om en veterinär i samband med ett veterinärbesök på en enhet för mjölkproduktion märker att hälsotillståndet hos de mjölkproducerande djuren eller hos djur som är inhysta tillsammans med dem inte uppfyller de krav som ställs i 9 § och med stöd av den, skall veterinären underrätta djurens ägare eller innehavare om detta.

Andra veterinärer än kommunalveterinären skall dessutom underrätta kommunalveterinären om missförhållanden enligt 1 mom. som de varseblir.

Om kommunalveterinären i samband med ett veterinärbesök eller på basis av en erhållen anmälan konstaterar att hälsotillståndet hos djuren på produktionsenheten är sådant att det är uppenbart att den livsmedelshygieniska kvaliteten på eller sammansättningen hos den mjölk som produceras på enheten kan vara så dålig att den enligt 10 § 2 mom. inte får överlåtas från enheten för användning som

livsmedel, skall kommunalveterinären underrätta den kommunala övervakningsmyndigheten om saken. Om åtgärder enligt lagen om djursjukdomar inte tidigare har vidtagits, ser kommunalveterinären vid behov till att åtgärderna i fråga vidtas.

13 §

Kommunalveterinären skall utföra en särskild kontroll av hälsotillståndet hos djuren på en enhet för mjölkproduktion, om

1) det på basis av ett besök som kommunalveterinären har gjort på produktionsenheten eller en anmälan som gjorts av någon annan veterinär har konstaterats finnas orsak till detta, eller

2) kommunalveterinären inte känner till hälsotillståndet hos de mjölkproducerande djuren på enheten eller hos de djur som är inhysta tillsammans med dem.

I det fall som avses i 1 mom. 2 punkten behöver dock ingen särskild kontroll utföras, om kommunalveterinären har tillgång till sådana uppgifter om hälsotillståndet hos de mjölkproducerande djuren och de djur som är inhysta tillsammans med dem som lämnats av en veterinär som permanent sköter de mjölkproducerande djuren på enheten, och om kommunalveterinären anser att dessa är en tillräcklig utredning om djurens hälsotillstånd.

14 §

Särskilda kontroller av hälsotillståndet hos djuren på en produktionsenhet utförs på statens bekostnad. Kommunalveterinären har rätt att för dem få ersättning av statens medel så som därom särskilt stadgas genom förordning.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar närmare föreskrifter om utförandet av de särskilda kontrollerna. På åtgärder som kommunalveterinären vidtagit med anledning av ett särskilt kontrollbesök tillämpas 12 § 3 mom.

4 kap.

Krav på anläggningar och transporter

Godkännande av anläggningar och krav på deras verksamhet

15 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall godkänna en anläggning innan verksamheten vid den inleds och innan verksamheten

fortsätts efter att väsentliga ändringar har gjorts vid anläggningen. Anläggningen godkänns om den uppfyller de krav som ställs i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Godkännande sker på ansökan.

När en anläggning har godkänts skall kommunen lämna meddelande om detta till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel, som för ett register över godkända anläggningar och ger dem ett nummer.

Anläggningen skall meddela den kommunala övervakningsmyndigheten när verksamheten upphör. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall informera anstalten för veterinärmedicin och livsmedel om saken.

16 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall i mån av möjlighet på begäran ge de råd som behövs för att en anläggning som skall byggas skall fås i sådant skick att den överensstämmer med denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

17 §

Anläggningarna och verksamheten vid dem samt deras verksamhetsmiljö skall vara sådana att den livsmedelshygieniska kvaliteten på mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter hela tiden är hög under hanteringen i anläggningarna. Värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter skall med iakttagande av god tillverkningssed tillverkas av oklanderliga tillverkningsämnen under rena förhållanden.

Vid tillverkning av sådana produkter där en del av mjölkens beståndsdelar har ersatts med andra än mjölkbaserade produkter skall i mom. iaktas.

En anläggning får inte ta emot eller använda rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller mjölkbaserade produkter som inte uppfyller kraven i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

18 §

Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter skall i samband med tillverkningen eller förpackning-

en före transporten märkas för identifiering eller förses med hälsomärke.

Anläggningars egenkontroll

19 §

Anläggningarna skall se till att det inte uppkommer sådana missförhållanden i fråga om livsmedelshygienen som medför hälsorisker. I detta syfte skall anläggningarna på egen bekostnad utarbeta och tillämpa ett kontrollsystem som den kommunala övervakningsmyndigheten godkänner (*egenkontrollsystem*). Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel skall bistå den kommunala övervakningsmyndigheten vid godkännandet av ett egenkontrollsystem, om övervakningsmyndigheten så begär.

Anläggningarna skall se till att den kommunala övervakningsmyndigheten alltid har tillgång till resultaten av egenkontrollen. De skall omedelbart meddela den kommunala övervakningsmyndigheten sådana i 1 mom. avsedda missförhållanden som konstateras vid egenkontrollen. En anläggning skall dra bort från marknaden sådana livsmedel som har levererats från anläggningen och som kan medföra allvarliga risker för människans hälsa.

20 §

I anslutning till egenkontrollsystemet är anläggningarna skyldiga att på produktionsenheten och anläggningen på egen bekostnad ta prov av rå mjölk som de mottagit och undersöka dem. Dessutom skall anläggningarna på egen bekostnad ta prov av mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter och undersöka dessa prov för säkerställande av deras livsmedelshygieniska kvalitet.

En anläggning skall meddela den kommunala övervakningsmyndigheten undersökningsresultat i fråga om rå mjölk som den har mottagit i sådana fall då mjölken enligt undersökningsresultaten inte uppfyller kraven i denna lag eller i stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. I fråga om andra undersökningsresultat som avses i 1 mom. iaktas stadgandena i 19 § 2 mom.

Transport och förvaring

21 §

Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölk-

baserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter skall transporteras och förvaras så att deras livsmedelshygieniska kvalitet hela tiden är hög.

Behållare och tankar som används för transport och förvaring får inte utan tillstånd av den kommunala övervakningsmyndigheten användas för något annat ändamål än transport av livsmedelshygieniskt oklanderliga livsmedel.

5 kap.

Tillsyn

Tillsyn över anläggningar

22 §

Kommunen skall ordna regelbunden tillsyn över anläggningarna inom sitt område.

Anläggningarna skall på egen bekostnad lämna tillsynsmyndigheterna den hjälp som behövs för tillsynen.

23 §

Kommunen är skyldig att på egen bekostnad av rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter ta tillräckliga prov för säkerställande av deras livsmedelshygieniska kvalitet samt för tillsynen över anläggningarnas egenkontroll och över den provtagning och undersökning av prov som anläggningarna är skyldiga att utföra. Undersökningsresultaten skall omedelbart tillställas anläggningen.

Vid provtagningen och undersökningen av prov iakttas dessutom vad som stadgas i eller bestäms med stöd av livsmedelslagen.

Tillsynsmyndigheternas rätt att få information och utföra inspektion

24 §

Tillsynsmyndigheterna har rätt att av statliga och kommunala myndigheter samt näringsidkare och andra personer som omfattas av skyldigheterna enligt denna lag få den information som behövs för tillsynen.

Rätten till information gäller även sådan information som behövs för tillsynen och som annars skulle vara sekretessbelagd på grund av att den gäller enskild affärsverksamhet eller

yrkesutövning eller en enskild persons ekonomiska ställning eller hälsotillstånd.

25 §

Tillsynsmyndigheterna har rätt att utföra sådana inspektioner och undersökningar som tillsynen förutsätter och att i detta syfte få tillträde till de ställen där verksamhet enligt denna lag bedrivs. Tillsynsmyndigheterna har också rätt att utan ersättning ta de prov som behövs för tillsynen och att inspektera den utrustning, de redskap och utrymmen som används i verksamheten.

Vad som i 1 mom. stadgas om finska myndigheters rätt att få tillträde till den anläggning som inspekteras gäller även sådana inspektörer av anläggningar som avses i avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

26 §

Vad som ovan stadgas om anläggningarnas skyldighet att lämna hjälp samt om myndigheternas rätt att få information och utföra inspektion gäller också inspektioner på produktionsenheter.

Föreskrifter och förbud

27 §

Om en anläggning eller en produktionsenhet eller verksamheten där inte uppfyller kraven i denna lag eller i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den, skall den kommunala övervakningsmyndigheten uppmana anläggningen eller produktionsenheten att avhjälpa olägenheterna i fråga. Den kommunala övervakningsmyndigheten kan härvid meddela de föreskrifter och förbud som behövs för förebyggande av hälsorisker.

28 §

Om rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller en mjölkbaserad produkt eller hanteringen, lagringen eller transporten av dem eller de förhållanden under vilket detta sker inte uppfyller kraven i denna lag eller i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den, kan den kommunala övervakningsmyndigheten förbjuda att de överläts för användning som livsmedel eller används vid tillverkningen av livsmedel.

Den kommunala övervakningsmyndigheten kan härvid bestämma vad som skall ske med

ifrågavarande egendom. När användningsändamålet bestäms skall det eftersträvas att den ekonomiska förlusten för näringsidkaren blir så liten som möjligt.

29 §

I brådskannde fall kan den kommunala tjänsteinnehavare som övervakar anläggningen eller som med stöd av 11 § 1 mom. inspekterar produktionsenheten fatta det beslut som avses i 27 och 28 §§. Den kommunala övervakningsmyndigheten skall utan dröjsmål informeras om beslutet.

30 §

Innan ett beslut enligt 27—29 §§ fattas skall myndigheten ge näringsidkaren eller hans företrädare tillfälle att bli hörd. I brådskannde fall skall näringsidkaren eller hans företrädare ges tillfälle att bli hörd endast om de kan påträffas omedelbart. Näringsidkaren skall underrättas om beslutet.

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

31 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten kan förena ett beslut eller en föreskrift som meddelas med stöd av 27—29 §§ med vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande.

I ett ärende som gäller vite eller hot om tvångsutförande eller avbrytande tillämpas i övrigt vad som stadgas i viteslagen (1113/90).

Omhändertagande

32 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten kan omhänderta rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller en mjölkbase-rad produkt, om det finns skäl att misstänka att ett förfarande som strider mot denna lag eller mot föreskrifter som meddelats med stöd av den kan medföra direkta hälsorisker och åtgärderna enligt 27—29 och 31 §§ inte kan anses tillräckliga.

I brådskannde fall kan beslut om omhändertagande och sådant beslut som avses i 34 § 2 mom. fattas av den kommunala tjänsteinnehavare som övervakar anläggningen. Den

kommunala övervakningsmyndigheten skall så fort som möjligt informeras om beslutet.

33 §

Omhändertagandet skall ske i vittnes närvaro. Beträffande hörande av näringsidkaren eller hans företrädare innan ett beslut om omhändertagande fattas samt meddelande av beslutet gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 30 §. Till den från vilken egendomen tas skall ges ett intyg, av vilket framgår vad som har omhändertagits och orsaken till omhändertagandet.

På den omhändertagna egendomen kan utan ersättning tas prov för undersökningar.

Förvaring och användning av omhändertagen egendom

34 §

Den omhändertagna egendomen kan, märkt på lämpligt sätt, vid behov förvaras i anläggningen eller i ett förseglat eller på annat sätt märkt lagerutrymme. Under den tid som undersökningar eventuellt behövs för utredande av den livsmedelshygieniska kvaliteten på egendomen skall egendomen förvaras så att kvaliteten hela tiden är så hög som möjligt.

Den kommunala övervakningsmyndigheten bestämmer för vilket ändamål näringsidkaren skall använda den omhändertagna egendomen. Beslutet skall fattas omedelbart efter omhändertagandet. Om undersökningar måste göras för utredande av den omhändertagna egendomens livsmedelshygieniska kvalitet, skall beslutet fattas omedelbart när undersökningsresultaten är klara. När användningsändamålet för egendomen bestäms skall det eftersträvas att den ekonomiska förlusten för näringsidkaren blir så liten som möjligt.

Den kommunala övervakningsmyndigheten kan fastställa en viss tid inom vilken näringsidkaren skall vidta de åtgärder som övervakningsmyndigheten bestämmer. Om näringsidkaren inte iakttar den fastställda tiden, kan den kommunala övervakningsmyndigheten besluta om tvångsutförande på näringsidkarens bekostnad.

35 §

Om förundersökningsmyndigheten med stöd av tvångsmedelslagen (450/87) har beslagtagit mjölk eller mjölkbaserade produkter vid en

anläggning, får förundersökningsmyndigheten sälja egendomen endast för ett ändamål som den kommunala övervakningsmyndigheten godkänner. Övervakningsmyndigheten kan bestämma att egendomen i stället för att säljas skall förstöras, om hälsoskäl kräver det.

36 §

Den kommunala övervakningsmyndigheten bestämmer vad som skall ske med mjölk eller mjölkbaseerade produkter som omhändertagits eller beslagttagits, om åtal inte väcks för brott mot denna lag eller om domstolen inte förklarar den beslagtagna egendomen förbruten till staten.

Den omhändertagna eller beslagtagna egendomen skall härvid oförändrad återbördas till ägaren, om det inte finns hälsomässiga hinder för det. I annat fall skall egendomen överlåtas till ägaren för att av honom användas eller säljas för ett ändamål som den kommunala övervakningsmyndigheten godkänner. När användningsändamålet för egendomen bestäms skall det eftersträvas att den ekonomiska förlusten för näringsidkaren blir så liten som möjligt.

Återkallande av godkännande av en anläggning

37 §

Om förhållandena vid en anläggning eller verksamheten där inte uppfyller kraven i denna lag eller i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och har missförhållandena inte avhjälpats trots uppmaning av den kommunala övervakningsmyndigheten, skall den kommunala övervakningsmyndigheten förplikta anläggningen att avhjälpa bristerna inom en viss tid. Godkännandet av anläggningen kan temporärt återkallas antingen helt eller delvis för den tid ärendet behandlas, om hälsoskäl kräver det.

Om uppmaningen inte följs, skall den kommunala övervakningsmyndigheten återkalla godkännandet av anläggningen.

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall på uppmaning av anstalten för veterinärmedicin och livsmedel vidta sådana åtgärder som avses i 1 och 2 mom.

Tillsynen över de stadganden som gäller vatten och hälsotillståndet hos personalen

38 §

Tillsynsmyndigheterna enligt denna lag kon-

trollerar att det vatten som används vid en anläggning och en produktionsenhet samt hälsotillståndet hos den personal som vid dem hanterar mjölk och produkter som härrör från mjölk uppfyller de krav som uppställs i lagen om smittsamma sjukdomar och hälsovårdslag- en samt med stöd av dem.

Vad som i detta kapitel stadgas om kraven enligt denna lag gäller i fråga om det vatten som används vid en anläggning eller en produktionsenhet samt hälsotillståndet hos den personal som där hanterar mjölk och produkter som härrör från mjölk kraven i de lagar som nämns i 1 mom.

6 kap.

Ändringssökande

Rättelseyrkande och besvär

39 §

I ett beslut som en kommunal tjänsteinnehavare har fattat med stöd av denna lag får ändring inte sökas genom besvär. Den som är missnöjd med ett beslut har rätt att få beslutet prövat av den nämnd eller det annat organ som avses i 7 §. Yrkande på rättelse av ett beslut skall framställas skriftligen inom 14 dagar från det den som saken gäller fick del av beslutet. Till beslutet skall fogas anvisningar om hur beslutet skall föras till organet för prövning.

40 §

Ändring i ett beslut som den nämnd eller det annat organ som avses i 7 § har fattat med stöd av denna lag kan sökas i den ordning som stadgas i lagen om ändringssökande i förvaltningsärenden (154/50) genom anförande av besvär hos länsrätten inom 30 dagar från delfåendet.

Ett beslut av den myndighet som har utfört en import- eller exportkontroll kan överklagas på det sätt som därom stadgas särskilt.

Verkställighet

41 §

I ett beslut som fattas med stöd av 27—29, 31, 32, 34, 37 eller 53 §§ kan bestämmas att beslutet skall iakttas innan det har vunnit laga kraft eller innan ett rättelseyrkande har behandlats, om inte besvärinstansen eller den

myndighet som behandlar rättelseyrkandet bestämmer något annat. Rättelseyrkanden och besvär skall behandlas i brådskanie ordning.

7 kap.

Straffstadganden

Straffstadganden

42 §

Den som uppsåtligen eller av vårdslöshet

1) använder rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller mjölkbaserade produkter som livsmedel eller hanterar, transporterar, importerar eller exporterar sådana i strid med denna lag eller de stadganden eller bestämmelser som meddelas med stöd av den,

2) bedriver verksamhet enligt denna lag vid en sådan anläggning som inte har godkänts eller vars godkännande har återkallats temporärt eller helt, eller som inte har ett godkänt egenkontrollsystem,

3) bryter mot en föreskrift, ett förbud eller ett beslut om omhändertagande som en myndighet har meddelat med stöd av denna lag,

4) trots tillsynsmyndighetens anmärkning eller förbud från produktionsheten till en anläggning levererar sådan mjölk som inte uppfyller kraven i denna lag eller i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den, eller

5) i strid med denna lag eller de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den bedriver annan än i de föregående punkterna nämnd, i denna lag avsedd verksamhet

skall för *brott mot mjölkhygienlagen* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte strängare straff för gärningen stadgas i någon annan lag.

Tillsynsmyndigheterna behöver inte till förundersökningsmyndigheten anmäla en förseelse som med tanke på helheten kan anses som uppenbart ringa.

Den som bryter mot ett förbud eller en förpliktelse som har bestämts med stöd av denna lag och förenats med vite kan inte dömas till straff för samma gärning.

43 §

Den som uppsåtligen bryter mot tystnadsplikten enligt 46 § skall för *brott mot tystnadsplikten enligt mjölkhygienlagen* dömas till böter eller fängelse i högst sex månader, om inte

strängare straff stadgas i någon annan lag.

Allmän åklagare får inte väcka åtal för nämnda brott, om inte målsäganden anmäler brottet för åtal.

Om en tjänsteman eller offentligt anställd arbetstagare bryter mot tystnadsplikten, tillämpas dock stadgandena i 40 kap. 5 § strafflagen.

Förverkandepåföljd

44 §

Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk eller mjölkbaserade produkter som hanteras, transporteras, importeras eller exporteras i strid med denna lag eller de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den eller deras värde kan dömas helt eller delvis förbrutna till staten.

När den ekonomiska fördel som ett brott enligt 42 eller 43 § medfört och de föremål eller annan egendom som använts för brottet döms förbrutna till staten iakttas i övrigt 2 kap. 16 § strafflagen.

8 kap.

Särskilda stadganden

Avgifter

45 §

Kommunen kan av en näringsidkare uppbära avgift för utförandet av följande uppgifter enligt denna lag:

1) godkännande av en anläggning och dess egenkontrollsystem,

2) tillsyn över anläggningar som exporterar mjölk eller produkter som härrör från mjölk till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, till den del exporten på yrkande av mottagarlandet förutsätter mera omfattande tillsyn än normalt,

3) inspektion av produktionsenheter, samt

4) mera omfattande rådgivning än normalt när det gäller anläggningars byggnadsplaner.

Avgifterna uppbärs enligt en taxa som kommunen har godkänt. Avgifterna får bestämmas så att de högst motsvarar självkostnadsvärdet. Avgifterna får indrivivas utan dom eller beslut i den ordning som stadgas i lagen om indrivning av skatter och avgifter i utsökningsväg (367/61).

Om avgifter för inspektioner som statliga

myndigheter utför med stöd av denna lag bestäms enligt lagen om grunderna för avgifter till staten (150/92), om inte något annat följer av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland.

Tystnadsplikt

46 §

Den som vid övervakningen av att denna lag iakttas eller vid utförandet av undersökningsuppgifter eller andra uppgifter som hänför sig till övervakningen har fått kännedom om en enskild persons eller ett samfunds ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller om en enskild persons personliga omständigheter får inte utan samtycke av den som saken gäller använda dessa uppgifter för utomstående eller använda dem för uppnående av enskild nytta.

Vad som stadgas i 1 mom. hindrar inte att uppgifter och handlingar lämnas till

- 1) statliga och kommunala myndigheter för utförande av uppgifter enligt denna lag,
- 2) åklagar-, polis- eller tullmyndigheter för utredande av brott,
- 3) myndighet som behandlar sökande av ändring i ett ärende enligt denna lag, eller
- 4) utländska organ och inspektörer som förutsätts av ett internationellt avtal som är förpliktande för Finland, i de fall då avtalet förutsätter detta.

Om tystnadsplikten i fråga om uppgifter som gäller en enskild persons hälsotillstånd stadgas särskilt.

Anläggningsregister

47 §

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel för ett riksomfattande register över alla godkända anläggningar. Kommunen för ett register över de anläggningar som den övervakar. I registren kan införas de uppgifter som behövs för tillsynen över att denna lag iakttas.

Kommunen skall till anstalten för veterinärmedicin och livsmedel lämna sådana uppgifter ur sitt anläggningsregister som anstalten bestämmer.

Statsandel

48 §

På sådan verksamhet som kommunen ordnar

med stöd av denna lag tillämpas lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården (733/92), om inte något annat stadgas genom lag.

På verksamhet enligt denna lag tillämpas inte 6 § 1 mom. 1 och 2 punkten lagen om planering av och statsandel för social- och hälsovården.

Närmare bestämmelser

49 §

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar de närmare föreskrifter som verkställigheten av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet förutsätter och som gäller

- 1) de förhållanden under vilka mjölk produceras och hanteras på produktionsenheterna,
- 2) registrering av produktionsenheter och anmälning av registeruppgifter samt inspektion av produktionsenheter,
- 3) uppvärmning och förvaring samt insamling av mjölk,
- 4) godkännande av anläggningar samt livsmedelshygieniska krav för anläggningar och för deras omgivning, utrustning, verksamhet och verksamhetsmiljö samt de tvätt- och desinfektionsmedel som skall användas vid anläggningar,
- 5) tillsyn över och inspektion av anläggningar samt anläggningsansökningsplikt och bevarandet av undersökningsresultat,
- 6) behörighetskraven för tillsyns- och inspektionsmyndigheterna,
- 7) tagning av prov av rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter samt behandling och undersökning av prov och undersökningsmetoderna samt forskningslaboratorier som utför undersökningar i anslutning till anläggningarnas egenkontroll,
- 8) den livsmedelshygieniska kvaliteten på samt högsta tillåtna mängder främmande ämnen i rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter och övervakningen av främmande ämnen,
- 9) förpackning, lagring och transport av rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter,
- 10) märkning av förpackningar och trans-

portpartier samt de intyg och handlingar som skall åtfölja dem, samt

11) definitioner av de anläggningar som avses i 4 § 8 punkten.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar föreskrifter om villkoren för försäljning direkt från en enhet till konsumenten av rå mjölk och mjölkbaserade produkter som producerats på enheten.

Import och export

50 §

Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter får importeras, om varan uppfyller de krav som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer och de handlingar som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer företes i samband med importen. Jord- och skogsbruksministeriet meddelar dessutom föreskrifter om kontrollförfarandet i samband med införseln och om införselkontrollorterna.

Jord- och skogsbruksministeriet kan förbjuda import av rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter, om hygieniska missförhållanden i avsändar- eller ursprungsstaten kräver det.

Jord- och skogsbruksministeriet skall meddela sådana föreskrifter och förbud enligt 1 och 2 mom. som gäller varor från Europeiska ekonomiska samarbetsområdet på ett sätt som överensstämmer med avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet.

51 §

Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter får exporteras, om de uppfyller kraven i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Ett varuparti som exporteras till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet skall märkas på det sätt som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer i enlighet med avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och partiet skall åtföljas av de exporthandlingar som ministeriet bestämmer i enlighet med nämnda avtal.

Utan hinder av vad som stadgas i 1 mom. skall rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölk-

baserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter som exporteras till ett land utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, i den omfattning som jord- och skogsbruksministeriet bestämmer, uppfylla kraven i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den och dessutom kraven i respektive mottagarland.

Jord- och skogsbruksministeriet meddelar vid behov närmare föreskrifter om ordnandet av exportkontroller.

Allmänna stadganden om import- och exportövervakningen

52 §

Import- och exportövervakningen av rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter sköts av tullmyndigheterna. Om andra statliga myndigheter som utövar import- och exportövervakningen stadgas genom förordning.

Importörerna och exportörerna skall på egen bekostnad lämna den hjälp som behövs vid import- och exportkontrollerna och vid provtagningen i samband med dem.

53 §

Rå mjölk, mjölk för tillverkning av mjölkbaserade produkter, värmebehandlad konsumtionsmjölk och mjölkbaserade produkter som förkastas vid en import- eller exportkontroll skall i enlighet med vad den myndighet som utfört kontrollen bestämmer exporteras, användas för ett ändamål som den myndighet som utfört kontrollen godkänner eller förstöras. Importören eller exportören kan välja vilken av ovan nämnda åtgärder som skall vidtas i fråga om varan, om inte något annat följer av hälsoskäl eller den övriga lagstiftningen. Den som importerar eller exporterar varan svarar för kostnaderna för åtgärderna.

Den myndighet som utför import- eller exportkontrollen kan bestämma att de åtgärder som importören eller exportören skall vidta i fråga om de varor som har förkastats vid kontrollen skall vidtas av någon annan på importörens eller exportörens bekostnad, om importören eller exportören har underlåtit att vidta dem. Vid tvångsutförande skall stadgan- dena i viteslagen iakttas i tillämpliga delar.

54 §

Kommunen skall ordna tillsynen över anläggningarna så att om avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet eller en mottagarstat utanför Europeiska ekonomiska samarbetsområdet kräver det, en anläggning övervakas och de sundhetsintyg som behövs för exporten utfärdas av en veterinär som står i tjänsteförhållande till kommunen eller, om uppgifterna enligt denna lag sköts av en samkommun, till samkommunen.

Kommuner och samkommuner kan även ingå avtal om att en uppgift som enligt 1 mom. hör till kommunens eller samkommunens veterinär kan anförtros en veterinär som står i tjänsteförhållande till någon annan kommun eller samkommun att handhas under tjänstemannaansvar.

Laboratorier

55 §

Jord- och skogsbruksministeriet godkänner de nationella referenslaboratorier för undersökning av mjölk och produkter som härrör från mjölk vilka överensstämmer med avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och bestämmer deras uppgifter.

Anstalten för veterinärmedicin och livsmedel godkänner de laboratorier där undersökningar av prov som anläggningar och kommuner har tagit och som denna lag förutsätter får utföras. Anstalten för också ett register över de laboratorier som den godkänt.

Handräckning till myndigheter

56 §

Polis- och tullmyndigheterna är skyldiga att på begäran av de tillsynsmyndigheter som avses i denna lag ge tillsynsmyndigheterna handräckning vid utförandet av uppgifter enligt denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

Andra internationella avtal

57 §

Vad som denna lag stadgar om avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet gäller i tillämpliga delar andra internationella

avtal som är förpliktande för Finland samt de stater som slutit avtalet i fråga.

Närmare stadganden

58 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag kan vid behov utfärdas genom förordning, dock inte om förfarande som gäller kommunala myndigheter.

Genom förordning kan även stadgas att jord- och skogsbruksministeriet kan meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av den förordning som avses i 1 mom.

9 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

59 §

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Genom denna lag upphävs lagen den 19 juli 1946 om mjölkkontroll (558/46) samt lagen den 16 januari 1981 om kontroll av export och import av mjölkprodukter (35/81) jämte senare ändringar.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

60 §

Ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft behandlas enligt de stadganden som gäller vid ikraftträdandet. I fråga om godkännande av en anläggning som livsmedelslokal kan sökanden begära att anläggningen skall godkännas enligt denna lag i stället för enligt det förfarande som ingår i hälsovårdslagen.

61 §

De anläggningar som är i drift när denna lag träder i kraft skall inom en viss tid från det denna lag trädde i kraft, vilken fastställs genom förordning, bringas i överensstämmelse med denna lag och de stadganden och bestämmelser som utfärdats med stöd av den. Detsamma gäller sådana anläggningar vilkas ansökan om att bli godkända som livsmedelslokaler är anhängiga när denna lag träder i kraft, om ansökan i enlighet med 60 § avgörs med stöd av hälsovårdslagen.

En anläggning som innan denna lag trädde i kraft har godkänts som livsmedelslokal med

stöd av hälsovårdslagen skall av kommunen konstateras vara godkänd enligt denna lag efter att kommunen har försäkrat sig om att anläggningen uppfyller kraven i denna lag och i de stadganden och bestämmelser som utfärdas med stöd av den. Härvid behöver anläggningen inte särskilt ansöka om godkännande.

Den kommunala övervakningsmyndigheten skall meddela anstalten för veterinärmedicin och livsmedel de anläggningar som den med stöd av 2 mom. har godkänt utan ansökan för införande av dem i det riksomfattande registret.

Helsingfors den 29 april 1994

Republikens President
MARTTI AHTISAARI

Jord- och skogsbruksminister *Mikko Pesälä*

